శ్రీ వైఖానస మత ప్రచారణీ గ్రంథమండలి.

రాబోవు గ్రంథములు

1. వైద్యనీతి (Code of Medical Ethics)
2. దేవాలయములు
3. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులగారి జీవితచరిత్ర
4. కాలవాహిని (రసవత్తర సాంఘిక నవల)
5. జ్ఞానోదయము (చరిత్రాత్మక నాటకము)
6. 'పాలి' (కథలసంపుటి)

శ్రీ వైఖానసమతప్రచారణీ గ్రంథమండలి
ప్రథమ కుసుమము

శ్రీ వైఖానస సౌరభము

రచయిత :
డా॥ నారాయణమ్ కేశవాచార్యులు, ఏ.ఎమ్., ఏ.సి.,
మద్రాసుప్రభుత్వ కేంద్ర దేశీయవైద్యసంఘ సభ్యులు &
మెడికల్ ఆఫీసరు, లోకల్‌ఫండ్ వైద్యశాల

ప్రకాశకులు ;
డాక్టర్. నారాయణమ్ కేశవాచార్యులు, ఏ.ఎమ్., ఎ.సి.,

ప్రచురణ ౧

వెల ఒక రూపాయి

ప్రథమ ముద్రణమ

ఆగష్టు ౧౯౪౭-ప్రతులు

అన్నిహక్కులు రచయితవి

ADYAR LIBRARY

H 282.9
Kes
Va te

సంపాదకులు:

డా. నారాయణమ్ కేశవాచార్యులు, ఏ. ఎమ్., ఏ. సి.,

శ్రీమాన్ డి. వి. ఏ. ఆచార్య, బి. ఏ.,

ప్రాప్తిస్థానము:

ప్రొప్రయిటరు; యన్. వెంకటాచార్య

శ్రీ వైఖానసమతప్రచారిణీ గ్రంథమండలి

టంగుటూరు పోస్టు (వయా) ఒంగోలు

30 MAY 1993

6099

గ్రంథకర్త

With the best Compliments of the a

నను కని పెంచి పెద్దజేసి

దివికేగిన

నా మాతృదేవికి

కృతజ్ఞతాభి వందనములతో.....

సమర్పితమ్

5

శ్రీవైఖానస మతప్రచారిణీ గ్రంథమండలి, టంగుటూరు పోష్టు
(గుంటూరు జిల్లా)
(స్థాపితము: 1944— ఏప్రిల్)

—♦ రాజపోషకులు ♦—

1 శ్రీమాన్ డా॥ దీవి దేశికాచార్యులుగారు,
మ్యానేజింగు ప్రొప్రయిటరు,
ఆయుర్వేదాశ్రమము లిమిటెడ్.,
త్యాగరాజ నగరు, చెన్నపురి.

—♦పోషకులు♦ —

1 రావుసాహెబు డాక్టరు. పి. అర్. హరి.గారు, ఎం.బి.,బి.ఎస్.,
మునిసిపల్ కౌన్సిలరు, కాకినాడ,

2 డా॥ జి. రాఘవాచార్యులు గారు.
మునిసిపల్ కౌన్సిలరు, వంగోలు.

3 డా॥ పి. వెంకటాచార్యులు, యల్. ఐ. యం.,
శ్రీకృష్ణాయుర్వేద ఫార్మసీ ప్రొప్రయిటరు, ఏలూరు.

4 డా॥ చక్రవర్తుల నరసింహాచార్యులుగారు. ఏ. ఆర్. ఏ. సి.,
వైద్యకళాసంపాదకులు, బెజవాడ.

5 శ్రీమాన్, ఉదయగిరి వీరరాఘవవెంకటశేషాచార్యులుగారు,
గూడలి, కోటపోష్టు (నెల్లూరుజిల్లా).

—♦ అభిమానులు ♦—

1 శ్రీమాన్ డా॥ పి. వి. చలపతిగారు. ఎల్.ఎం.పి.,
ఆలమూరు పోస్టు (తూర్పుగోదా

2 శ్రీమాన్ పి. వి. జి. భాస్కరమూర్తిగారు, బి.ఏ.,బి
అసిస్టెంటు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, క

3 శ్రీమాన్ అంగర వెంకట్రావుగారు, పెనికేరు. (తు

4 ,, డా॥ వేదాంతం వెంకట్రామాచార్యులుగారు
ఎ. వి. ఏ. సి., మూల్పూరుపోస్టు (తెనాలి

5 రాజవైద్య, శ్రీమాన్. గంజాం వెంకట్రామాచార్యుల
చందలూరుపోస్టు (వయా) వేటపాలెం (గుంటూ

6 శ్రీమాన్ పరుచూరు హనుమాచార్యులుగారు,
హోమియోప్రాక్టీషనర్, చిలకలూరుపేట (గ

7 శ్రీమాన్ ఎస్. ఏ. చక్రవర్తిగారు,
బ్రాంచి మేనేజరు,
పృథ్వీ ఇన్సూరెన్సుకంపెనీ, నెం. 261,
పొగతోట, నెల్లూ

8 శ్రీమాన్ ఉదయగిరి అనంతాచార్యులుగారు,
బుచ్చిరెడ్డిపాలెం పోస్టు (నెల్లూరు

9 శ్రీమాన్ దీవి శ్రీనివాసాచార్యులుగారు, ఏ.ఆర్.ఏ.సి
వణుకూరు పోస్టు (కృష్ణా

గ్రంథకర్త

జన్మస్థానము గుంటూరుజిల్లా, వంగోలు. అమెరికన్ బాప్టిస్టు మిషన్ ఉన్నతపాఠశాలలో ఆంగ్లవిద్య పూర్తిచేసి వంగోలు తాలూకాబోర్డు విద్యార్థి వేతనముతో 1921-1922 సం॥ము, మద్రాసు ఆయుర్వేదకళాశాలలో ప్రవేశించి 4 సం॥ములు లక్ష్యలక్షణముగ వైద్యవిద్యను ముగించి 1926 సం॥ము వైద్యపరీక్షలో పట్టభద్రుడై ప్రప్రథమమున గుంటూరు జిల్లా ఒంగోలుతాలూకా, క్రొత్త పట్టణములోనున్న లోకల్ ఫండ్ వైద్యశాలయందు ప్రధాన వైద్యోద్యోగములో ప్రవేశించిరి. అచ్చటనుండి నేటివఱకు గుంటూరు జిల్లాబోర్డువారి వైద్యశాలలలో బనిచేయుచు ప్రస్తుతము టంగుటూరులో నున్నారు.

వంగోలులో శ్రీఆచార్యులవారివద్ద ప్రథమమున ఆగ్లం విద్యాభ్యాసము ప్రారంభించిన నేను, శ్రీమాన్ కేశవాచార్యుల గూర్చియు, వారికిగల పత్రికా పరిచయము, వ్యాసరచన, ఆయుర్వేదముపట్ల వారికిగల అభిరుచి, పట్టుదల వీరు క్రొత్త పట్టణమునం దున్నంతకాలము ఆయుర్వేద వైద్యాభివృద్ధికి జేసినసేవనుగూర్చి నాకు బాగుగ దెలియును.

వీరు పెక్కు ఆయుర్వేద సంఘాలలో కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగను, ఆరుసంవత్సరములనుండి మద్రాసు ప్రభుత్వ కేంద్రదేశీయ వైద్యసంఘసభ్యులు (Member Central Board of Indian Medicine, Govt. of Madras) గను, ౩ సం॥ములు గుంటూరు జిల్లాబోర్డు దేశీయవైద్య మెడికల్

ఆఫీసరుల సంఘాధ్యక్షులుగను, అఖిలభారత ఆ
కాంగ్రెసు స్థాయి సమితి సభ్యులుగను, భిషక్పరిక్షో
సభ్యులుగను, పని జేయుచున్నారు. ఆంధ్రపత్రికలోను
కాలము కలకత్తాలో ప్రచురమగు జనరల్ ఆఫ్ ఆ
పత్రికలోను, మఱికొన్ని వైద్యపత్రికలలోను, ఆయ
వ్యాసములు ప్రచురించి ఆయుర్వేద వైద్యసేవ జేయుచు
ఇంకా, ఇదివరలో వ్యాప్తిలోనున్న యింగ్లీషు స్వరాజ
కకుకూడ కొంతకాలము విలేఖకులుగా పనిజేసియ
నాకు తెలియును.

తనతోడి ఆయుర్వేద వైద్యులను, తన స్వసంఘ
నుద్ధరించవలెననియు, నుబలాటపడుచు నాయుర్వేద
సేవ, స్వసంఘసేవ, కొన్ని నవ్య ప్రచురణలద్వారా ప్రచా
జేయ సంకల్పించుకొన్న యుత్సాహవంతులు. వీరికి భగ
దన్నివిధము ల దోడ్పడుగాత!

పెరంబూరు,
మద్రాసు.
16-4-1946

కొత్తపల్లి సుబ్బరామయ్య ఎం. ఏ. ఎ
సంపాదకులు; సంస్కృతి గ్రంథమ

స్వవిషయము

నేను ఒంగోలు ఏ. బి. యం. హైస్కూలులో విద్యాభ్యాసము చేయు రోజులలో నా ప్రియమిత్రులు విదేశములలోని పెక్కు విద్యాసంస్థలలో, నూతన విద్యాపద్ధతులం దారితేరి ప్రస్తుతము మద్రాసునందు మైలాపూరు బృందావన బాల బాలికల పాఠశాలాధ్యక్షులుగా నున్న డా॥ వి. యన్. శర్మ, ఎం. ఏ. పి. హెచ్. డి, గారును, నేనును గలిసి వ్యాసములు, పత్రికలకు, బంపుచుంటిమి.

నాటనుండియు శ్రీ వైఖానస వాఙ్మయమును స్వసంఘోద్ధరణమును గూర్చిన నవ్యప్రచురణములఁ గొన్నింటిని నావిద్యార్థిదశనుండి యొకగ్రంథమాల ద్వారా వెలువరించ వలెనని కుతూహల పడుచుండువాడను.

తరువాత నేను ఆంధ్రపత్రికలోను, కొన్ని తెలుగు వైద్య పత్రికలలోను, కొన్ని వ్యాసములను బ్రచురించుచుంటిని. పిమ్మట నేను వైద్యవిద్యార్థిగా నున్నప్పుడు మదీయ గురువర్యులును, మద్రాసు ఆయుర్వేద కళాశాలాధ్యక్షులునగు, భిషగ్రత్న డా॥ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి.ఏ., ఎం. బి. సి. యం, గారి యాజ్ఞానుసారము కొంతకాలము కళాశాల పక్షమున ప్రకటింపబడు "శ్రీధన్వంతరి" వైద్యపక్షపత్రికకు సహాయ సంపాదకునిగా నియమింపబడి పనిచేసితిని

మఱియు నా వ్యాసములను తమ పత్రికలయందు బ్రచురింపుచు, నన్ను బ్రోత్సహించిన ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులు

కీ॥ శే॥ విశ్వదాత కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, చ
శేషగిరిరావు పంతులుగారును, ఇప్పటికిని నన్ను వాత్స
ముతో ప్రోత్సహించుచుండు భిషగ్రత్న శ్రీ ఆచంట ల
పతి బి. ఏ. యం. బి. సి. యం., గారును నాకెంతయు వ
నీయులు

మద్రాసు ఆయుర్వేద కళాశాలలో వైద్యవిద్య
పూర్తిజేసి యుద్యోగములోఁ ప్రవేశించినప్పటినుండి
స్వయముగ నొక గ్రంథమండలినిగాని, పత్రికనుగాని నడిపి
నవకాశము లభింపలేదు. కాని మద్రాసు ఆయుర్వేద క
శాలా పట్టభద్రుల సంఘకార్యదర్శిగ పనిజేయుచు కరప
ములు, సంఘవార్షిక నివేదికలు గొన్నింటినిఁ బ్రచురించి
సంఘసభ్యుల కందజేసితిని.

ప్రకృతము శ్రీ వైఖానస మతప్రచారిణీ గ్రంథ
డలి కార్యక్రమమును బ్రారంభించి నేటికి మూడువత్సర
లైనను, ఈ కాగితపుఁ గరువురోజులలో నొక పుస్తకమైన
యిప్పటికి బ్రచురింప గలిగినందులకు మిక్కిలి సంతసిం
చున్నాను.

టంగుటూరు. }
తే. 1-8-47. }

ఇట్లు
నారాయణమ్ కేశవాచార్యులు

INTRODUCTION

By *Sreeman, P.V.G. Baskara Murty, B.A.B.L.*

Dr. Kesavachary's "SRI VYKHANASAM" is the result of his patient and keen research of the correct History and the importance of the 'Vykhanasa Community'. He has taken great pains and genuine interest in collecting the material from the original texts and many other authentic sources. Being a Vykhanasa himself, he has, in fact, bestowed his best thought and time in bringing out this valuable edition, for which the members of our Vykhanasa community should be very thankful to him.

In this book, Dr. Kesavachariar has established the pre-Vedic origin of our Vykhanasa community. "Vykhanasa", the father of the community, was next only to '*Brahma*' in the order of Creation of Lord Vishnu, as a result of his deep meditation and Divine will to bring into existence a 'Great Personage' who could inculcate, in the human race, the right mode of Worship of Himself. The Lord Vishnu first ordained on Brahma, the first in the order of Creation. But, Brahma having been unable to fulfil the desire of Lord Vishnu, he took upon himself the task of bringing into existence of the Great personage and deeply thought over the matter. The outcome of Lord Vishnu's meditation was the Great Sage Vykhanasa. This Sage Vikhanasa is also otherwise aptly called "*Vishnu Manasa Putra*". The greatest

among the Hindu sages, Bhrugu, Atri, Kasyap Marichi and others were his disciples. Th great sage Vikhanasa ever devoted himself t the true worship of the Lord Vishnu and incul cated the right form of worship of the suprem Lord among his progeny. This mode of worship the Vykhanasa Worship or Vikhanasa Archa na, as it is popularly called, is deemed the dearest and choicest to Lord Vishnu. It has ever since been an incumbent duty as well as the characteristic feature of divine worship by every one of the Vykhanasa community. Most of them have been from time immemorial, the Archakas in almost all the important major and minor Vishnu shrines in this Presidency.

Dr. Kesavachariar has, in this book, discussed many other important matters concerning the Vykhanasa community and written about the great men among the followers of the immortal sage, the literature developed by them and the traditions handed over by them for the benefit of posterity.

Really, this is a great achievement of Dr. Kesavachariar and I heartly congratulate him and wish his book "Sree Vykhanasam" its speedy publication and due popularity.

Coconada, } **P. V. G. Bhaskara Murty,** B.A.B.L.
15-4-1945 } *Asst. Public Prosecutor. Grade 1,*

(శ్రీమాన్. పి. వి. జి. భాస్కరమూర్తి, బి. ఎ. బి., యల్.,
గారి ఉపోద్ఘాతము నందలి ముఖ్యాంశములు)

డాక్టరు. శ్రీ కేశవాచార్యుల వారి "శ్రీ వైఖానసము" అను నీ గ్రంథ రాజము, శ్రీ వైఖానస శాఖయొక్క చరిత్రము ప్రాముఖ్యమునుగూర్చి వీరు సల్పిన యమూల్య పరిశోధనా ఫలితమే

మూలగ్రంథముల నుండియు, ఇతర ప్రామాణిక ప్రచురములనుండియు, పెక్కు విషయములు సేకరించుటలో, వీరి శ్రద్ధయు, శ్రమయు, గణనీయములు. స్వయముగ శ్రీ వైఖానసులగుటచే, వీరుతమ విజ్ఞానమును, కాలమును ఈ విలువగల గ్రంథమును వెలువరించుటలో వినియోగించి స్వశాఖీయుల శాశ్వత కృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులైరి.

వేదకాలమునకు పూర్వమే శ్రీ వైఖానసశాఖ జనన మగుటను వీరిందు స్థిరపఱచిరి. ఈశాఖకు జనకుఁడగు శ్రీ విఖనసులవారు శ్రీ విష్ణుదేవుని సృష్టిపరంపరలో కేవలము బ్రహ్మకు తరువాతివారు. విష్ణుదేవుడే తనయర్చనను సక్రమముగ సాగించు విధానమును మానవజాతియందు ప్రబోధింప, విరించి చాలడని యెంచి, యొక మహాపురుషు నుదయింపఁ జేయుటకై సల్పిన గంభీరతపస్సునకును, దివ్యసంకల్పమునకును ప్రతిఫలమే, యీవిఖనసుడు.

ఇందువలననే వీరికి, "విష్ణుమానసపుత్రుఁడు" అను సార్థకనామము కలిగెను. మహర్షులలో నగ్రగణ్యులగు భృగు,

అత్రి, కశ్యప, మరీచి ప్రముఖులు విఖనసుని శిష్యులే.
విష్ణుదేవుని నిజమైన యర్చనావిధానమును భక్తకో
నాటినవాడు విఖనసుడు. కనుకనే, దీనికి వైఖానసార్చనా
సార్థకాఖ్య కలిగెను. ఇదియే శ్రీవిష్ణు దేవునకు ప్రీతిక
నుత్తమోత్తమము నైనది.

ఇది నాటినుండియు, శ్రీ వైఖానస శాఖీయు
లక్షణమును, దివ్యధర్మము నమ్యేను. అనాదినుండియు
దేశ రాష్ట్రమునగల విష్ణ్వాలయములందు ప్రసిద్ధార్చకులు

ఈగ్రంథమున నింక నితరముఖ్య విషయములెన్ని
శ్రీ డాక్టరుగారు చర్చించిరి. విఖనసులవారి పరంపర
ప్రసిద్ధపురుషుల గూర్చియు, వారు భవిష్యజ్జనుల సౌభాగ్య
నకై వ్యాప్తిజేసిన వాఙ్మయమును, సంప్రదాయము
గురించియు, జక్కగ వివరించిరి.

ఇది శ్రీ డాక్టరుగారు సాధించిన యొకదివ్యకార్య
ఇందులకు నేను వీరినభినందించుచు, నీగ్రంథము శీఘ్రము
ప్రచురింపబడి ప్రజాభిమానమును బడయునుగాకయని యా
చుచున్నాను.

FOREWORD

(By the Author)

The intention in presenting this booklet to the public is not to add some-thing more to the already vast literature on "Vaikhanasa". The main purpose of this publication is to give a bird's eye-view of the Vaikhanasa school, which is as old as the Vedas. Vikhanasa, from whom the sect and scriptures take their name, was the very son of Sree Maha Vishnu, or rather his incornation. He came into this world in flesh and blood Yugas ago to perpetuate a line of worshippers of Sree Maha Vishnu, as the Lord of the Universe manifested Himself in Vaishnava Temples on earth, for the salvation of man kind.

This sect is not the out-come of any founder of recent times, though the Vaikhanasas respect great Vishnava Saints and Acharyas. The need of this book-let is most felt to-day as followers of other sects among Vishnu-worshippers have been trying to cajole or coerce innocent Vaikhanasas, who unfortunately form a minority-community, into abandoning their own ways of life and worship and adopting those of other sects. Like-

wise those who form a neutrals are also
guided as they are not able to identify
sect for lack of material. When freedon
worship and mutual toleration are vigoro
advocated these days, this book-let is not
of time.

I shall be glad if this book-let can hav
wide circulation among the public of all s
and create interest in them to know n
about this sects and its importance which
an ancient and holy origin and pursue
sacred path of the Lord's worship.

Tangutur, }
1-8-1947. } **Narayanam Kesavacha**

తొలిపలుకు

ఈగ్రంథముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము-సాక్షాత్ శ్రీమన్నారాయణమూర్తియొక్క మానసపుత్రుడును, వేదకాలము నాటివాడును నగు శ్రీ విఖనసమహర్షిచే స్థాపింపఁబడి పవిత్రమగు శ్రీవిష్ణుపూజాకైంకర్యమునే జీవితపరమావధిగఁబెట్టుకొనియున్న శ్రీ వైఖానసశాఖయొక్క చరిత్రను సంగ్రహముగ సామాన్య జనుల కందుబాటు నందజేయుటయే.

కాలకర్మవశమున, కేవల ప్రాపంచకవ్యవహారనిమగ్నమైయున్న యీనాటి సంఘమున శ్రీ వైఖానసులు వారి స్వధర్మములు వీడక సంతృప్తహృదయులై యున్నను, వారు ప్రపంచముచే నేదోయొక సామాన్య స్వల్పసంఖ్యాక శాఖగనో, కేవలము విష్ణుపూజకై యేర్పడిన పేదవిప్ర సముదాయముగనో పరిగణింపబడుచుండుట విచారకరము.

పైగా "గోరుచుట్టుపై రోకటిపోటన్నట్లు," వైష్ణవులందే యితరశాఖలవారు, వైఖానసులయెడ ననవసరముగ నీర్ష్యామాత్సర్యముల బెంపొందజేసికొని, వీరిని స్వధర్మభ్రష్టులుగను, బలవంతముగ పరధర్మావలంబకులుగను జేయజూచుచున్నారు. ఇట్టితరుణమున, సామాన్య మానవకోటికంతకును వైఖానసులన నెట్టివారో, వారిది యెంతప్రాచీన ప్రముఖశాఖయో తెలియజేయుట యవసరమని యెంచి యీగ్రంథమును వెలువరించితిమి.

ఈచిన్ని పొత్తము శ్రీవైఖానస వాఙ్మయమహా
మున కొక ముఖద్వారమువంటిదె. చదువరులీ చిన్నపు
మును చదివి శ్రీవైఖానస శాఖకు సంబంధించినట్టి
ప్రసిద్ధ పాశ్చాత్యపండితులచే నయితము ప్రశంసల
నట్టియు, మహాగ్రంథరాజములను సాకల్యముగ పఠించి
యములను గ్రహించుచో మాయాశయము ఫలించినట్లే
యెంచెదము.

జీర్ణములును, విస్మృతప్రాయములునైన మనపూ
ప్రతిభాప్రభావములనుగూర్చి యిట్టులే, ఇంక గొన్నిప్ర
ములు నవ్యరీతుల పాఠకుల కందజేయ నెంచితిమని విన్నవి
చున్నాము.

టంగుటూరు }
1-8-47 }

ఇట్లు
నారాయణమ్ కేశవాచార్యులు

పండితాభిప్రాయములు

డా॥ నారాయణమ్ కేశవాచార్యులవారి ‘శ్రీవైఖానసము’ అన్నప్రచారప్రచురణము చూచితిని. ఆచార్యులవారికి స్వసంఘోద్ధరణమందలి ఆశను యీప్రచురణము వ్యక్తపరుచుచున్నది. లౌకికవిద్యాపారంగతులై కార్యాంతర వ్యాపృతిగలిగియు వైదికులు చేయజాలని కార్యమున కుపక్రమము చేయుటయు వీరి స్వసంఘోద్ధరాభిమానములను చాటుచున్నది.

సర్వేశ్వరుని కృపాకటాక్షములచే వీరియత్నము ఫలించి వైఖానస సంఘమునకు సర్వవిధముల శ్రేయమును లభించుటతోబాటు ఆచార్యులవారి ప్రచురణము లింకను పాఠకలోకమునకు ఆనందదాయకములగునట్లు వెలువడుగాక! యని కోరుచున్నాను.

తిరుపతి
7-11-44

వైయ్యాకరణ పంచానన, విద్వత్కవిసార్వభౌమ
శ్రీమత్పండిత, ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు,
ఎడిటరు. ‘వైఖానస సంహితలు’
శ్రీ వెంకటేశ్వర ఓరియంటల్ ఇన్స్టిట్యూటు, తిరుపతి
ప్రొఫెసరు, శ్రీ వెంకటేశ్వర సంస్కృత కళాశాల, తిరుపతి.

శ్రీ విఖనసగురవే నమః

ఆచార్యవర్యా!

నతులు. తాము దయతోఁబంపిన “శ్రీవైఖానస”మను నవముద్రిత గ్రంథమును సావధానముగఁ బరిశీలించితిని. తమరచన నాకమితానందముఁగల్గించినది.

శ్రీవిఖనోమునిచంద్రుని దివ్యచరణకమల మ
తములగు పవిత్రప్రదేశములఁ జరిత్రాత్మకములుగ నిరు
పల్పిన తమకృషి ప్రశంసాపాత్రము. భవదీయ సుని
శిష్టత కొక యమూల్యాలంకారము.

విద్యాధికారు లిట్టిగ్రంథములకు పాఠశాలా
మొసంగినచో నల్పసంఖ్యాకమగు మనజాతి, మహో
స్థాన మలంకరింపఁగలదని నావిశ్వాసము.

త్వరలో తమ పొత్తముఁ బంపుడును.

నర్సాపూరు
13-8-45

ప్రపన్న విధేయ
దీక్షితుఁ

'శ్రీ వైఖానసచరిత్రము' అన్న యీ గ్రంథము
నకు 'వైఖానస విజ్ఞాన సర్వస్వ సంగ్రహము' ఇంత
పేరు పెట్టక గ్రంథకర్తగారు సున్నితముగ 'వైఖానస చరి
అనివైచిరి. పేరు పెట్టుటలోనేగాక, శ్రీ నారాయణము
చార్యులుగారికి రచనములోఁగూడ మంచియిమిడిక యు

శ్రీ ఆచార్యులుగారు భిషగ్వరులుగాఁ జాల
నుండి తెలుగువారికి వినఁబడుచున్నారు. ఇప్పుడు వీరి యీ
థము చూచినవారికి, వారిమతాభిరతి, వాఙ్మయ పరి
రచనాచతురత సువ్యక్తము కాఁగలదు.

దర్శనచరిత్రములుగాని, దర్శనకారుల జీవితముల
మనవాఙ్మయములో గ్రంథరూపముగఁజిత్రించినవారు, మి
కలుచగనున్నారు. ఇప్పుడావెలితి వైఖానసమునకుఁ

ఆపుణ్యమంతయు శ్రీ కేశవాచార్యులగారిది. విఖనసమహర్షి పుట్టుపూర్వోత్తరములు - బ్రహ్మాండాది పురాణములోని వైఖానసప్రశంస - వైఖానస వాఙ్మయము - వారి ఆయుర్వేద విజ్ఞానము - వైఖానసులు యర్చకత్వములో నున్న విష్ణ్వాలయ ప్రశంస మున్నగు విషయములపై తలస్పర్శియగు విమర్శనము గావించిరి. శ్రీరామానుజులు, శ్రీనివాస దీక్షితులు, అష్ట భాషా చక్రవర్తి శ్రీనివాసాధ్వరి మొదలగువారి సంగ్రహ చరిత్రములుగూడ వ్రాయఁబడినవి.

ఈ కృతిని సంధానించుటలో సంస్కృతము నుండి తెనుఁగు నుండి, ఆంగ్లమునుండి ఎన్నో గ్రంథములు వీరి కుప యోగపడినవి. ఆయా గ్రంథములు చదివి, సమన్వయపఱచి యేకాకారముగ 'వైఖానస చరిత్రము' మధుర భాషలో రచించి తెలుఁగువారి కొసంగిన శ్రీ కేశవాచార్యులుగారిని హృదయ పూర్వకముగ నభినందింతును.

శ్లో॥ జీయా ద్వైఖానస గ్రంథ సంధాతా కేశవాహ్వయః
సదాతన యశోమూర్త్యా! త్రివిజ్ఞధరణీస్థలే॥

పల్లిపాలెం
20-3-46

యం. సత్యనారాయణశాస్త్రి.

శ్రీమాన్ భిషగ్వర నారాయణం కేశవాచార్యుల వారు వ్రాసిన "శ్రీవైఖానసము" అనుగ్రంథమును సాకల్యము గఁదిలకించితిని. శ్రీ ఆచార్యులవారు బహు గ్రంథ పరిశీలన

మును బహుకాలానుభవమును బొంది యీ గ్రంథమును విరచి
దీన శ్రీవైఖానసలెవ్వరో వారివిధానమెట్టిదియో విస్పష్ట
గలదు. సామాన్యజనులకుఁ దెలియని బహువిషయ
లిందుఁజేర్చుటయు ముదావహము. శ్రీయాచార్యుల
యాశయసులును, బ్రయత్నములును సఫలీకృతములై
సేవానుగములై వెలయుఁగాక!

గుంటూరు
12-5-46

ప్రాణాచార్య, ప్రొఫెసరు
దీవి రంగాచార్యులు.
ప్రిన్సిపాల్ రామమోహన ఆయుర్వేదకళా

పూర్వకాలమున, నేడుగూడ, పేర్వెలసిన గ్రామమ
పెక్కులు, నగరములన్నియు శివవిష్ణ్వాది దేవాలయము
అందు నిత్యోత్సవాదులుగలిగి శోభాయమానములుగానున
ఆంధ్ర ద్రవిడ కర్ణాటదేశములందు ప్రాయికముగా శివా
ములు శివద్విజులు (గురుక్కళ్) విష్ణ్వాలయములందు వై
నసులును అర్చకులునుగా నున్నారు. కొన్నిచోట్ల శివాలయ
లలో వెలనాట్లును, విష్ణ్వాలయములలో పాంచరాత్రుల
గూడఁగలరు. దేశమందంతటను గ్రామములలో జెల్లాచెదరి
వ్యాపించియున్న యీ యర్చకవర్గము సంఖ్యాబల మధికము
నున్న యితర బ్రాహ్మణవర్గముచే గ్రామములందు పృథక్
తులు ధిక్కృతులు నగుచుండుటకూడ నక్కడక్కడ కల
వీరును వారినట్లు తిరస్కరించుట కలదు. ఈవిభేదములు వై

రటి దౌర్బల్యములు సమసి సమరసముగా వర్ధిల్లి వర్ధిల్లగలందులకు ఆయావర్గములవారు తమ పూర్వోన్నతిని గుర్తించుట ఆత్మోద్ధరణము గావించుకొనుట చాలమంచిపని. ఈకార్యము మేజారిటీవర్గమునకూడ వీరియెడ సౌహార్దము ప్రదింపగలది యగును.

శ్రీ నారాయణమ్ కేశవాచార్యులుగారు ప్రకటించిన వైఖానసము అనుగ్రంథము వైఖానసవర్గమువారి ప్రాచీనౌన్నత్యమును వెల్లడించుచున్నది.

వైయ్యాకరణ పంచాననులు శ్రీరొంపిచర్ల పార్థసారథి ఆచార్లుగారు వైఖానస సంప్రదాయ గ్రంథముద్రణమును తద్విషయవిశేషపరిశోధనమును నధికముగా గావించుచున్నారు. వీరిర్వురు నింక నితోధికముగా స్వసంఘ శ్రేయమును గూర్చు నట్లు భగవాను డనుగ్రహించుగాక!

ఈవైఖానసమున సద్విమర్శనము చక్కనిభాషతో సాగినది. మహనీయులయిన ప్రాచీన వైఖానస గ్రంథకారుల చరిత్రములు కొన్ని తెలుపఁబడినవి.

21-11-47 }
తిరుపతి }

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి.

డాక్టరు శ్రీ యన్- కేశవాచార్యులు ఎంతయు పరిశ్రమఁజేసి శ్రుతిస్మృతేతిహాస పురాణ చరిత్ర గ్రంథములఁ బరిశీలించి వానినుండి సముద్ధరించి రచియించిన “వైఖానసము” అనుగ్రంథమును జదివితిని. వైదికధర్మ, శిష్టాచార సమ్మతము

గను, నిగమాగమప్రామాణ్యముగను, స్వపక్ష, పరపక్షవా
లనువదించి, సశాస్త్రీయముగ, సహేతుకముగ, స్వ
ధర్మములను సమర్థించి వ్రాసినందుల కెంతయు నభినం
చుచున్నాడను. ప్రామాణికులును, సహృదయులునగు, ఇత
యులు, పృథగ్భావముతోఁ జూడరనియు, లోకోప
సంఘోపకారక కార్యముల నిర్వర్తించుటచే సౌభ్రాతృ
వలన గౌరవింతురనియుఁ దలఁచెదను. వైఖానసమతో త్క
చక్కగ సమర్థింపఁబడినది. భగవంతుఁడు సర్వభూతమయు
తదీయులను రక్షించుటకు మానసపుత్ర మహర్షుల సృ
వేదముల నొసంగెను. విఖనసమహర్షి శాఖీయులు శా
ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేదవైద్యమును మానసిక ఆరోగ్య
భగవదర్చనావిధానము ప్రబలపఱిచి, సర్వభూతసే
అనగా భగవత్సేవఁ జేయుచు నెల్లఱకు మాన్యులైరి. ప్ర
కర్త స్వగ్రంథోపసంహారమున నుడివినట్లు, విఖనస శా
యువకు లందఱు, పూర్వోక్త ద్వివిధ విద్యావిషయిక వృ
గాక, వివిధ విద్యాశాస్త్రకళల నభ్యసించి, స్వసంఘోద్ధా
మేగాక, లోకోపకారక కార్యముల నొనరింతురని న
చున్నాడను. సదయహృదయులగు మహాశయు లం
ఈగ్రంథకర్త నభినందించి ఇతోధిక సంఘసేవకై ప్రోత్సహి
రనియు సాహాయ్య మొనరింతురనియు కోరుచున్నాడను.

వంగోలు
4-12-47

ఇట్లు
ముత్తునూతలపాటి గోపాలకృష్ణశా

శ్రీయుతులు డాక్టరు నారాయణమ్ కేశవాచార్యులు ఏం. యం. ఏ. సి. గారి "శ్రీ వైఖానసమ్" అనే గ్రంథం చదివే అవకాశం నాకు కలిగింది. ఇది ఆశాఖీయుల పూర్వచరిత్రను, ప్రస్తుత చరిత్రను ప్రకాశింపజేసే కావ్యం డాక్టరుగారు ఈరచనకు చాలా శ్రమపడినట్లు గ్రంథం చదివితే బోధపడుతుంది. వైఖానసమహర్షి, ఆశాఖీయులు చాలా ప్రాచీనులని నిరూపిస్తూ వారి ఆగమ ధర్మం పవిత్రమైనదని నిర్ధారించటానికి సోదాహరణ పూర్వకంగా డాక్టరుగారు ప్రయత్నం చేశారు. సర్వమతసామరస్య ప్రచారానికి సత్యసమన్వయానికి ఎదురుచూస్తున్న యీ కాలంలో శ్రీ డాక్టరు కేశవాచార్యులుగారి కృషిని ఆసంఘం వారేగాక అన్ని సంఘాలవారు ఆదరించగలరని ఆశిస్తున్నాను. శ్రీడాక్టరుగారీవిధంగా పరిశోధించి - సత్యప్రచార సాధనమైన మరికొన్ని ఉత్తమగ్రంథాలు వ్రాయుదురని నమ్ముచున్నాను.

11, మూసాసేట్ వీధి, మద్రాస్ 17 — సముద్రాల వెంకటరాఘవాచార్య, 25-12-47

Dear Dr. Kesavacharlu.

I must Congratulate you on your valuable monograph on the Vaikhanasa Community. With your patient and undaunted efforts you have done a great service to your community in giving them a true history of Viakhanasa and his noble part in shaping the destinies of his children.

V. N. Sharma M. A. Phd.,
Principal, The Childrens Garden School.
Mylapore, Madras. 30-12-47

మీరు రచియించిన శ్రీ వైఖానసము చది
దానిలో మీరు చేసిన పరిశ్రమ, మీ వైఖానస శాఖాభి
కూడ గనబడుచున్నవి. మీరు వ్రాసిన విషయముల సన
చూడగా ఇంతకంటె మీరు పెద్దపుస్తకము వ్రాసి
బాగుండెడిదనిపించినది. ఒక్కొక్క విషయమును
పైకయే స్పృశించి వదలినారు. మీరు చెప్పిన ఆ య
యములకు ఆకరముల నిచ్చిన బాగుండెడి దనుకొ
శ్రీనివాసాధ్వరి, అష్టభాషాచక్రవర్తులను గురించి వ్ర
యుక్తముగా నున్నది. ఇంకను ఇట్టి గ్రంథములు వ్ర
శాఖాసేవ, చరిత్రసేవ చేయవలెనని ఆశించుచున్నాన

మ. సోమశేఖరశ

22-1-48

శ్రీమాన్ డాక్టరు నారాయణమ్ కేశవాచా
వారి "శ్రీవైఖానసము" అను గ్రంథమును బరిశీలి
ఇందు సనాతనభావములను అధునాతనభావములను స
చుచు, భావప్రకాశమును జేయుచున్నవి. సంఘసేవా
నులు కడు ప్రశంసనీయములు. ఇయ్యవి నభివృద్ధి
మార్గదర్శికము లగుంగాత.

అప్పికట్ల. పణ్డిత వేదాన్తం జగన్నాథాచా

విషయసూచిక

		పుట.
1	శ్రీ వైఖానసము-విఖనసమహర్షి	1
2	వైఖానస మతవికాసము	3
3	శ్రీ వైఖానసవాఙ్మయము	10
4	శ్రీ వైఖానససరస్సుగూర్చి నవీనులయభిప్రాయము	11
5	శ్రీ వైఖానస-పాంచరాత్ర సిద్ధాంతములు	19
6	దక్షిణార్కాడు జిల్లా త్రిభువని గ్రామము నందలి శాసనము	22
7	విష్ణుబలి	24
8	విష్ణ్వర్చనము	28
9	శ్రీ రామానుజులు	30
10	శ్రీ వైఖానసులు-బ్రహ్మాండ పురాణప్రశంస	33
11	శ్రీనివాసాధ్వరి (శ్రీనివాసదీక్షితులు)	36
12	అష్టభాషాచక్రవర్తి (శ్రీనివాసాచార్యులు)	38
13	శ్రీ వైఖానసులు-ఆయుర్వేదము	39
14	ఉపసంహారము	44
15	సుప్రసిద్ధవిష్ణ్వాలయములు	47
16	ఒకటవ అనుబంధము	49
17	శ్రీ వైఖానస వాఙ్మయపోషకులు	51

18 రెండవ-అనుబంధము

19 శ్రీ వైఖానస శాఖీయులలో గోత్రీకుల వివరములు

20 శ్రీ వైఖానస మతప్రచారిణీ గ్రంథమండలి నియమములు

పుట.
52
54
62

(AA) FACE Page 2

శ్రీ వైఖానసము

విఖనస మహర్షి

శ్లో. నమో విఖనసేతస్మై నారాయణ తనూభువే
యేనశ్రుతీ స్సమాలోచ్య సూత్రం హరి పరంకృతం॥

శ్లో. నమో విఖనసే తస్మై హరిమానస జన్మనే
ప్రాచీకశన్ముక్తి బీజం యోర్చాశాస్త్రం హరేర్ముదా॥

ఏ మహాపురుషుని మూలగురువుగ నిడికొని శ్రీ వైఖానసులు నిరంతర భగవదర్చనారాధనములను సల్పుచు నైహికాముష్మిక సుఖముల ననుభవించుచు జీవయాత్ర చేయుచున్నారో, యేసూత్రకారుని యాదేశమున నాలయములందు ప్రతిష్ఠింపబడిన సాకారరూపునిగ శ్రీమన్నారాయణుని బూజించి యనాదిగ తరించుచున్నారో, అట్టి విఖనసమహర్షి దివ్యచరిత్రను సంక్షిప్తముగనైన దెలిసికొనుట మనకెల్లరకు నావశ్యకము. సృష్ట్యాదియందు శ్రీమహావిష్ణువు భూలోకమునం బ్రజలను దరింపఁజేయుటకై సగుణరూపమున నవతరింపఁబోవుచు, తన యారాధనవిధానమును జనులకు చక్కఁగఁ బ్రబోధించుటకై యొకమునీంద్రుని సృష్టింపుమని తనపుత్రుడును సృష్టికర్తయు నగు బ్రహ్మదేవుని కానతిచ్చెను. ఇట్టి మహాకార్యమునకు వలయు విశేషప్రజ్ఞ తనకు లేమికి విధాత వెనుకాడుచుండ శ్రీమహావిష్ణువే, విరించి యందంతర్భూతుండై యొక దివ్యపురుషుని సంకల్పించెను. పిమ్మట వేదవేదాంతముల యందలి సారము మూర్తీభవించెనోయన, శంఖ

FACE Page 3

శ్రీ విఖనసోత్పత్తి

శ్రీమన్నారాయణుని మానసమున విఖనసమహర్షి ఆవిర్భవించుట.

వైఖానస మతవికాసము

శ్రీమన్నారాయణమూర్తి

|

విఖనస మహర్షి

|

శిష్యులు

- వాలఖిల్యుడు
- భృగువు
- అత్రి
- కాశ్యప
- మరీచి
- మనువు
- సనకుడు
- సనందనుడు
- వానప్రస్థుడు
- సనత్సుజాతుడు
- ఫేనవుడు
- ఔదంబరుడు
- మతంగుడు
- వ్యాహకుడు
- వసువు
- పరావసువు
- వైధాతృడు
- శాతాతపుడు

చక్రగదాపద్మములను కిరీటమును శిరమున శ్రీ హ
పుండ్రములును, రుద్రాక్షమాలికలును ఘటక
జటాచ్ఛటలును నీలమేఘముబోలు దేహమును ర
పీతాంబరమును గలిగి శుద్ధసత్వమయుఁడును, సూ
తేజుఁడును పారమార్థిక జపపరాయణుఁడును సర్వలో
రార్చనార్చితుఁడును నై, రెండవ శ్రీ మహావిష్ణువో
నొప్పు నొక మహర్షి పితామహుని యెదుట సాక్షా
చెను. ఈతఁడే విఖనసుఁడు. శ్రీ మహావిష్ణుని మానసపుత్ర

విశేషముగ నాలోచించుటచే పుట్టినందున విఖ
డని పేరుగలిగెను. విఖనస, విఖనస్ శబ్దములనుండి
డిన తద్ధితరూపము 'వైఖానసము.'

వీనికన్నిటికిని విఖనస్‌శబ్దమే మూలమై యుండవచ
వి=పరమాత్మను, ఖనుఁడు = విచారించువాఁడు గనుక,
నుఁడయ్యె; అనగా, బ్రహ్మవిదుఁడని యర్థము.

ఇతర బ్రహ్మమానసపుత్రులకువలెఁ గాక యితనికి
మహావిష్ణు చిహ్నములన్నియుఁ గలవు. శ్రీవిష్ణువునకుఁ
వైఖానసుఁడని పేరుగలదు. విఖనశ్శబ్దము శ్రీ మహావిష్ణ
కును, బ్రహ్మదేవునకును, వారిచే సృష్టింపఁబడిన, యీమ
కిని వర్తించునట్లు మన గ్రంథములందు వాడబడియున్నది.
వేదసమ్మతము. "వైఖానసశాఖ" యను పేరుఁగూడఁ బిల
బడెను. *"వైఖానసాస్సామగాయనః" యను, మహాభారత

---

* శ్రీమన్నామ సహస్రాధ్యాయమున "వైఖానసాః సామగా
ఇతి భగవతో నారాయణస్య వైఖానస శబ్దాభిధేయత్వాత్" అ

నముచే, శ్రీవిష్ణుమూర్తి కీపేరుగలదు. శ్రీమహావిష్ణు వీత నికి స్వయముగా జాతకర్మాది సంస్కారములు గావించి ‡ వేదము లుపదేశించెను.

శ్రీ మన్నారాయణునకుగూడ వైఖానస శబ్దము నిర్వచింపబడినది. బ్రహ్మయును, వైఖానసుడనియే. 'తన్నాభి నళిన సంజాత చతుర్ముఖస్యాపి వైఖానసాభిధేయత్వాత్,' యన్న వాక్యమువలన తెలియుచున్నది.

ఇందువిషయమై యందలి నొక వైఖానస శబ్ద ప్రయోగము "విఖనసా విశ్వగుప్తయ" ఇతి 'అత్ర కార్యకారణయో రభేదోపచార స్యదృష్టత్వాత్ బ్రహ్మాది పుత్ర సమస్త కాశ్యపాది ఋషీణామపి వైఖానస శబ్దస్యోపదేశః' అని చెప్పుటవలన, బ్రహ్మాదిపుత్రులకును, వైఖానసులనియే నిర్వచింపబడుట చూడగా, ప్రపంచమునందు సమస్తకార్యకారణ అభేద నివారణ పూర్వకముగా (దృశ్య, అదృశ్య) అంతయూ, ఒకే శ్రీ మన్నారాయణునిగాను శ్రీ వైఖానస శబ్దవాచ్యుని స్వరూపముగాను, తెలియబడుటకు కారణముగ నున్నది.

---

‡ ఈవిషయము 'సీతోపనిషత్' నుండి ఉదహరింపబడిన యీక్రింది భాగమువలన విశదమగుచున్నది.

సమస్త భువన స్యాధోభాగే జలాకారాత్మికా ......వైఖానస మతస్తస్మిన్నాదౌ ప్రత్యక్షదర్శనమ్। స్మర్యతే మునిభిర్నిత్యం వైఖానస మతః పరమ్॥ (సీతోపనిషత్)

పైనుదాహరింపబడిన యుపనిషద్భాగమునుండి తెలిన సారాంశమేమనగా, విఖనసమహర్షికి ఆదియందు శ్రీమహావిష్ణువు తన ప్రత్యుపదేశముగ నిప్పటి వేదచతుష్టయ సమిష్టిభూతమగు వైఖానస దర్శనము నుపదేశించె నని తెలియుచున్నది.

"దృశ్యతే అనేనేతి దర్శనమ్" అను వ్యుత్పత్తినిబట్టి దర్శనమనగా చూచుటకు సాధనమని తెలియుచున్నది. మరియు, "సర్వే దర్శనార్థా జ్ఞానార్థకా" అనునట్టి శాస్త్రకార నియమమునుబట్టి దర్శనమను పదము జ్ఞాన సాధనమగు నర్థమునుకూడ బోధించును. సామాన్యముగా శాస్త్రకారులు

తన్నెల్లప్పు డారాధింపుమనియు, యజుర్వేదా
ముగ నొకసూత్రమును రచింపుమనియు నది ఔఖేయ
దేవుని జఠరాగ్నికుండమునఁబుట్టినది) లేక, వైఖానససూ
జగద్విఖ్యాతము కాఁగలదనియు, భృగు, మరీచ్యత్రికశ్య
నలుగురు నీకు శిష్యులయ్యెదరనియు సప్తమహర్షులును
త్రము ననుసరించి సూత్రకర్త లయ్యెదరనియుఁ గూడ
వీమునీంద్రున కానతిచ్చెను.

అంతట మన్వాది కృతయుగమున నొకానొక శు
త్సర శ్రావణపూర్ణిమనాఁడు విఖనసమహర్షి భూలో
నైమిశారణ్యములో నొకభాగమగు బదరికాశ్రమమున
సెను.

వీరినుండి వెలువడిన వైఖానససూత్రము, రెండ
ములుగ నున్నది. ఒకటి, శారీర సంస్కార ప్రతిపాదకము.
వది, దైవిక ప్రతిపాదకము.

అంతట భృగు మరీచ్యత్రికశ్యపులు నలుగురు
వనమున కరుదెంచి యామునిసత్తమునకు శిష్యులై యా
మును గ్రహించి యది చాలవిస్తారముగ నుండుటచే
సంక్షేపమొనరించిరి.

జ్ఞానైకగోచరమగు నాత్మవస్తువును గూర్చి నిరూపించు శాస్త్రమున కీ
పదమును వాడినట్లు కనబడుచున్నది.

దర్శనములనగా నేమి? "భారతవర్షమున ప్రపంచతత్త్వమును
తత్త్వమునుగూర్చి వేదములలోగూడా ఋషులు తర్కించుచు
అందు కొందరు లోకహితార్థమై దర్శనములనెడి సూత్ర గ్రంథ
రచియించుట."

శ్రీవిఖనసమహర్షి

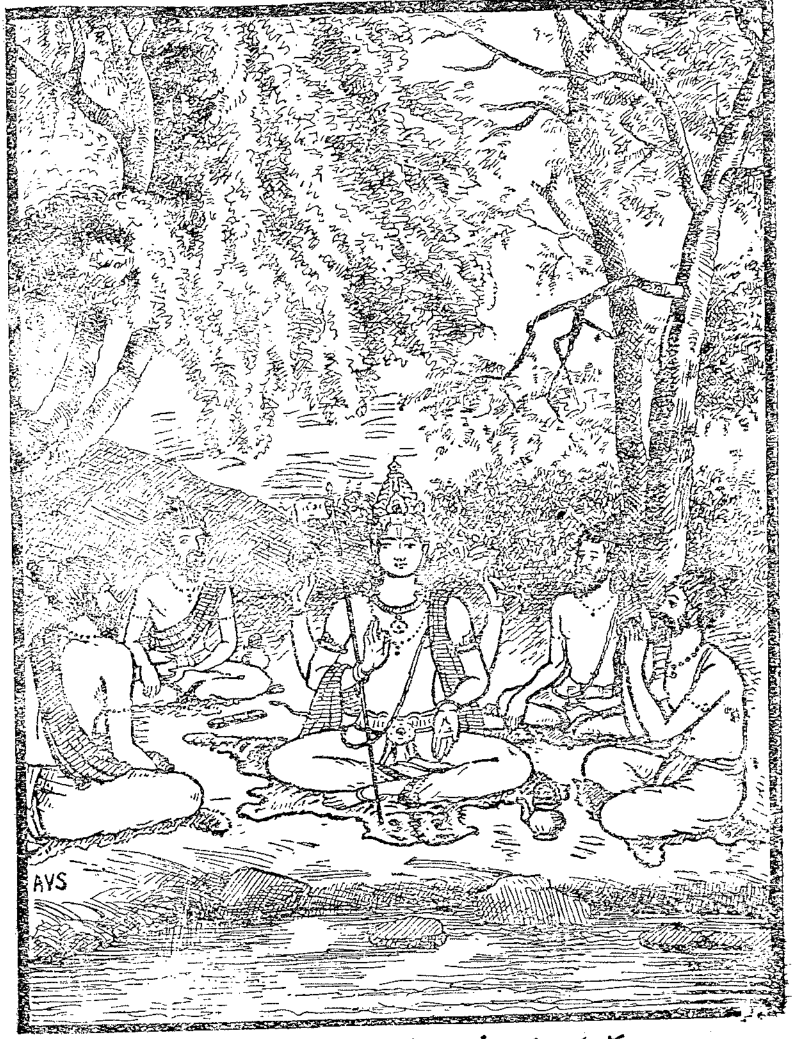

శిష్యులగు భృగ్వత్రి కాశ్యప మరీచి మహర్షులకు
శ్రీసూత్రము నుపదేశించుట.

బదరికాశ్రమమున, సహస్రకవచుఁడను దానవునివ
గలుగు బాధలను బాపుటకై నరనారాయణరూపమున న
రించిన శ్రీవిష్ణువును గొల్చుచుఁ గొంతకాలము గడిపి వి
నుఁడు తనకుబదులుగ భృగ్వాదుల నందు నియమించి తో
యందు శ్రీమహావిష్ణువు శ్రీనివాసమూర్తిగ నావిర్భవి
టచే నాదేవుని నారాధించుట కచటి, కరిగెను. ఇంద
నిదర్శనముగ నాక్షేత్రమున *"వైఖానసతీర్థ" మొకటి నేఁటి
గలదు.

---

* బదరీవన మహాత్మ్యము 2వ-అధ్యాయములో బదరీవనము రి
సరోవరమునకు రెండుక్రోసుల దూరములో వైఖానసమునీంద్రుల నివా
సలము, వారు యజ్ఞము చేసిన భూమికుండ చిహ్నములు దానికి స
పమునన్నే, మహాపాప నివారణమైన యొకతీర్థ మున్నట్లును, దా
"వైఖానసతీర్థ"మని పిలువబడుచున్నట్లును వ్రాయఁబడినది.

నందప్రయాగలో, మహేశానందశర్మ అందుసన్నవారిచే హింది
ప్రచురించిన "సప్తక్షేత్ర మహాత్మ్యము"లో, బదరీ మహాత్మ్యమున "
వైఖానస మునిసలము" హనుమాన్ ఛట్టియనియు, నిప్పటికిని అచ్చ
అగ్నితో ప్రజ్వలించు యజ్ఞభూమి గలదనియు వ్రాయబడినది.

విద్యారణ్య పంచానన, నిక్కూరాల రామచంద్రాచార్యులగారి
వ్రాయబడి మద్రాసులో, ఆర్. వెంకటేశ్వర అండు కంపెనీవారిచే ప్ర
టింపబడిన "దివ్యదేశ మార్గదర్శిని"లో, హనుమాన్ ఛట్టికి, 4 మైళ్ళదూ
ములో హనుమద్దర్శనము. తరువాత 'వైఖానస తీర్థము' అని వ్రాయబ
నది. అచటనుండి బదరీనాథం -4 మైళ్లు. ఎక్కుడు అతికష్టము.

బదరికాశ్రమ మార్గము — బదరీనారాయణము

హరిద్వారము రైల్వేస్టేషనునుండి నడకగనుక మకాం చేయఁదగిన స్థ
ములు వెక్కుగలవు.

తోతాద్రియందు విఖనసమునీంద్రుఁడు స్వామి సేవాసక్తులగు నూర్వసి తిలోత్తమలకు అష్టాక్షరీ మహామంత్రము నుపదేశించి స్వామివారి సన్నిధానమున నాయప్సరసలు చామరగ్రాహిణులుగ నుండు నట్లేర్పాటు గావించెను.

గరుత్మంతునకుఁ గూడ నీమహానీయుఁడష్టాక్షరీ మహామంత్ర ముపదేశించి యాఖగేంద్రునకు వైకుంఠవాసుని వాహనత్వము నొంద నర్హత ననుగ్రహించెను.

అంతట, నాగరుడవాహనుని, తనను స్వామిసన్నిధి జేర్చుకొమ్మని విఖనసమహర్షి ప్రార్థింపఁగా, స్వామి వారతని కిట్లు నుడివిరి.

"నేను భూలోకమున నర్చారూపమున నవతరించుచున్నాను. అచ్చటచ్చట నన్నర్చించుటకు నీవు పుత్ర పౌత్ర రూపమున జనింపఁగలవు. కొన్నియుగములు గతించినతరువాత వైకుంఠమునఁ జేరగలవు"

విఖనసమహర్షి యిట్లు కాలముగడుపుచుండ ప్రావ్వ శృంగియను నామాంతరముగల మంగళాద్రి (మంగళగిరి) యందు, చక్రాకృతిగ లక్ష్మీనృసింహస్వామి యవతరించి నముచి యను రాక్షసునిఁ గడతేర్చియు, నుగ్రరూపమును

మరియు నూజవీడునందొక ప్రెస్సులో, అరితర్క్యాది బంకటలాల్ చౌదరీగారిచే వ్రాయబడి ప్రకటించిన "బదరీనాథ గంగోత్తర క్షేత్ర యాత్రల" పుస్తకములో, బదరీవనమునకు 64 మైళ్ళదూరములో, 'వాలఖిల్య' నది యొకటి ప్రవహించుచున్నట్లుకూడ వ్రాయబడుట చూడగా వైఖానసమునీంద్రుల వారి నివాసస్థలములకు సమీపముననే వాలఖిల్యాఖ్య మునులుకూడ నివాసమున్నట్లు తెలియుచున్నది.

పీడకయుండె. ఆస్వామివారిని శాంతింపఁజేయుట
చేఁ ప్రార్థితుఁడై విఖనసమహర్షి మంగళగిరి కర
వారచ్చట కొంతకాల మా భగవంతు నారాధించి
హామూర్తిని శాంతింపజేసిన పిదప గౌతమముని మన
శతానందుని పుత్రుడును నగు, శతప్రోదుని రప్పించి
స్వామివారి యర్చనకై యచట నియమించి తాను
రము నలంకరించెను. శతప్రోదమునియు గురుభక్తి
టుకై, విఖనసముని ప్రతిమను స్వామివారి సన్నిధియ
రాభిముఖముగఁ బ్రతిష్ఠించి ధన్యుఁడయ్యెను. సాక్షా
మహావిష్ణుని మానసపుత్రుఁడగుటచే నీమహర్షి వై
నాఁటి వాఁడనుట నిక్కము. ఈ సూత్రకర్త భగ
విధానములను, భరతఖండమునఁ బ్రబోధించి ప్రజాని
సాయుజ్యప్రాప్తి నొడఁగూర్చుటకే సృష్టింపఁబడెను.

వైఖానస వాఙ్మయము

శ్లో. శ్రౌతస్మార్తాత్మకం కర్మ నిఖిలం యేనసూత్రి
తస్మైసమస్తవేదార్థవిదే విఖనసే నమః॥

చాలకాలమువఱకుఁ బ్రచ్ఛన్నదశలోనున్న భా
శములు, కౌటిల్యుని యర్థశాస్త్రమువంటి సంస్కృతవ
గ్రంథము లిటీవలఁ గొన్నిసంవత్సరములనుండి దక్షిణా
దేశమునఁ బ్రచారములోనికి వచ్చి విశేష పరిశో

గ్రంథములైనవి. వానివలెనే, "కల్పసూత్రముల" వంటి వైఖానస వాఙ్మయముగూడ పండితులదృష్టి నాకర్షించినది.

విఖనస సంబంధమైనది వైఖానసము. వైఖానసమనగా వేదసముదాయము. దాని నాధారముగఁజేసికొని విఖనస మహర్షి వ్రాసిన సూత్రమే వైఖానస సూత్రము. ఇది వేద సమ్మతము గనుకనే, "శ్రౌతం వైఖాన సంప్రోక్తం," అని పద్మపురాణము చెప్పుచున్నది.

ఈ సూత్రావలంబకులే, వైఖానసులు. ఈ శబ్దము తొలుదొల్త తైత్తిరీయారణ్యకమునఁ గాననగును. వైఖానసులు వాలఖిల్యులను రెండుతెగల మునులు గలరు.

వైఖానసులు దిలీపమహారాజు కాలమునఁ బరామర్శింపఁ బడిరి. దిలీపుడు విఖనసమహర్షిని మాఖస్నాన మహాత్మ్యము నడిగెనని, పద్మపురాణమునఁ గలదు.

రామాయణ భారతములందుఁగూడ వైఖానసులు తాపసులుగను, బాలసూర్య సమతేజోన్వితులుగను వర్ణింపఁ బడిరి. నాఁటికి సర్వసాధారణముగ తెలిసిన భూగోళ భాగమునకు తూర్పుకొనయగు నుదయపర్వతముపైన సౌమనస శృంగముపై వైఖానస, వానప్రస్థ వాలఖిల్యులు నివసించుచుండినట్లు సీతాన్వేషణమునకై తూర్పుదిశకుఁ బంపఁబడిన వినతునితో సుగ్రీవుడు వచించెను. ఈ ఋషులు మైనాకపర్వతమున కావల వైపు * 'వైఖానస సరస్సు' (Vaikhanasa Lake)

* వైఖానస సరస్సునార్చి నవీనుల యభిప్రాయము.

ఇది చాల ముఖ్యమైనది. ఏలయన రామాయణ కిష్కింధాకాండ

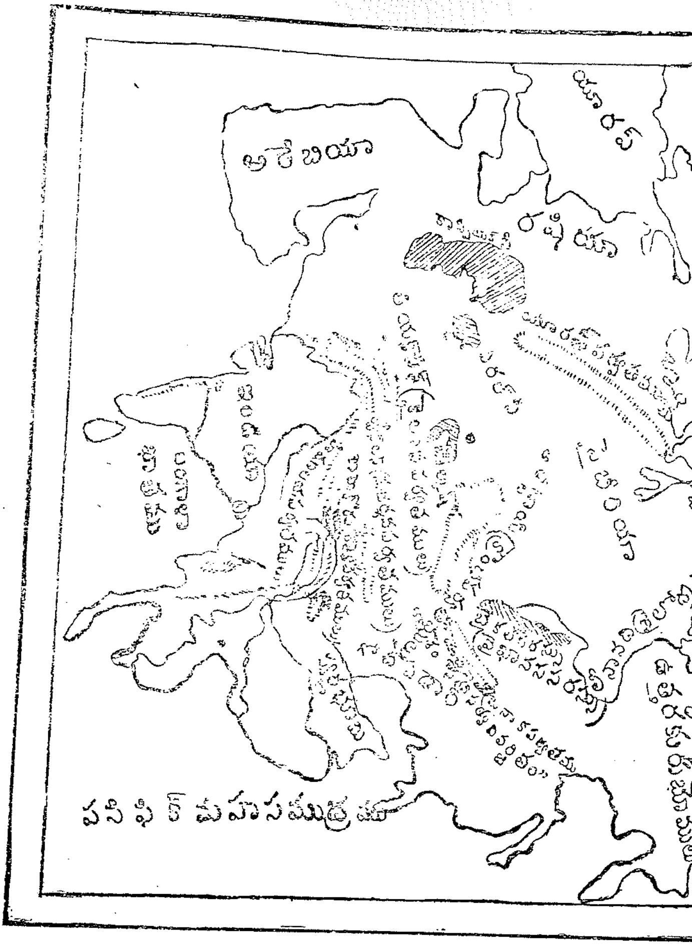

ఇది శ్రీమద్రామాయణ కాలమునాటికి శ్రీవైఖ
ఉన్నట్లు మైనాకపర్వత సమీపమున వైఖానస సరస్సు
సుగ్రీవుడు శతబలితో, సీతాన్వేషణ సందర్భమున చెప్పిన తా
చూపుపటము.

తీరమున, సిద్ధాశ్రమమునఁ గూడ నుండినట్లు శాతబలికి సుగ్రీవుఁడు చెప్పెను.

43-వ సర్గలో సీతను వెదకుసందర్భమున ఉత్తరదిశకుఁ బంపినవారికి జెప్పిన యీక్రింది శ్లోకములలో,

"తం దేశం సమతిక్రమ్య ఆశ్రమం సిద్ధసేవితం సిద్ధా వైఖానసాస్తత్ర వాలఖిల్యాశ్చ తాపసాః వంద్యాస్తేతు తపస్సిద్ధాస్తపసా వీతకల్మషాః ప్రష్టవ్యాశ్చాపి సీతాయాః ప్రవృత్తిర్వినయాన్వితైః హేమపుష్కర సంఛన్నం తస్మిన్ వైఖానసం సరః తరుణాదిత్య సంకాశైః హంసైర్విచరితం శుభైః ఔపవాహ్యః కుబేరస్య సార్వభౌమ ఇతిస్మృతః। గజః పర్యేతి తం దేశం సదా సహ కరేణుభిః॥"

అనగా, శైలోద నదీతీరమున (శ్రీ) వైఖానసాశ్రమ మున్నట్లును అచటనే వైఖానస సరస్సుండినట్లును తెలియుచున్నది. ఈ శైలోద నది రష్యారాజ్యములోని లీనానదియే, యనియు (Bical Lake) 'బైకాల్ సరస్సు' యొక్క పరిసరప్రాంతమే (శ్రీ) వైఖానసాశ్రమ మనియు నవీన శాస్త్రజ్ఞుల యభిప్రాయము. శైలోదయనగా శిలవంటి యుదకముగలదని యర్థము. అచ్చట నన్ని యితరనదులకంటె నెక్కువగా నిది సంవత్సరములో చాలకాలము గడ్డకట్టి చుట్టునుండు మంచుప్రదేశములో లీనమై యుండుటవలన దీనికి లీనానని పేరువచ్చినది. కాన, ప్రకృతము సైబీరియా యుత్తరభాగమున నుండు 'లీనానది' యిదియే. ఈనవీన నామము పూర్వమచ్చట నివసించియుండు మన ఋషులు పెట్టిన సంస్కృత నామమే కాని వేరుకాదని గ్రహింపఁ దగియున్నది. ఇఁక దీని సమీపమున నుండునది 'బైకాల్ సరస్సు' 'బైకాల్' అనునది వేలకొలఁది నితరపదములవలెనే వైఖానస అను శబ్దముయొక్క వికృతిరూపమే యని తేటగాఁ గనపడుచున్నది. ఇట్లే సంస్కృతశబ్దము లనేకములు పరభాష నొందలగు వానియందు పరిణామము చెందియున్నట్లు మనకు దెలియును.

"శసయోర్వరయో స్తథా" అని వైయాకరణులు. మరియు, "ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతాయు యుత్సవః" (సం॥ భగవద్గీత)

వైఖానసులు వానప్రస్థులలో నొకతెగవారైనట్ల
తము నం గలదు. వానప్రస్థాశ్రమధర్మములు ప్రథా

"ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః" వం
కాన, నచ్చట వైఖానసశబ్దము ముందు వైకాల్ గా మారి
'బైకాల్' అయి యుండవచ్చును.

కాల్కష్ సరస్సుగాని, ఏరల్ సముద్రముగాని అయి
గూడదా? యన్న సంశయమునకు యివి కాయువ్యమలో నుంద
యొడారియు పర్వతములును దీనికొక పార్శ్వములో తఘలును కాని
త్రోవలో లేవు.

మఱియు, అవి యుప్పునీటి సరస్సులగుటచేతను 'బైకాల్
మంచినీరుగలిగి ఋష్యాదుల యాశ్రమములకుం తగియుండుట
బైకాల్ సరస్సే, వైఖానస సరస్సు అని, చెప్పందగి యున్నది.

ఆప్రాంతముననే, వైఖానసాశ్రమమునట్లు దృష్టాంత మే
సమీపమున క్రౌంచ (యాబ్లొనాయ్) మైనాకాది (అల్టాయ్) ప
లును, మయునిర్మితమైన కుబేరపట్టణమును, సార్వభౌమాది గజ
సముదాయమునట్లు వర్ణింపంబడి యున్నది.

అచ్చటి పర్వతము లసంఖ్యాకములుగ నున్నవి. కాని,యిప్పటి
నామములతో వాడబడుటలేదు. బహుశ, యాబ్లోనాయ్, అల్టాం
తములే అప్పటి మైనాక, క్రౌంచ పర్వతములై యుండియుండవలె
పట్టణము లిప్పుడు కాలక్రమమున క్షీణించి పాడుపడి భూగర్భమునం
యుండవచ్చును. మనదేశములో నిటీవల త్రవ్వి కనుగొనబడిన 'హ
మొహెంజొ దారో, మొదలగు పెద్దనగరములే యిందుకు నిదర్శ

1944 సం॥ జులైనెల "సోవియట్ యూనియన్" అను మా
కలో, "Mystery City Unearthed on Power Stat'on Site
వ్యాసమును జదివిన మిక్కిలి ప్రాచీన పట్టణము ఒకటి సర్ దేరియ
యొడ్డున ఇప్పటి ఆష్కాబాద్ నగరముక్రింద యించుమించు 5000
వత్సరముల క్రిందటి గొప్పనగరము బయలుపడినట్లు తెలియుచ

* ఇట్లే యీయుత్తర భూములలోఁగూడ ననేక పట్టణములు పూర్వము తేజోవంతములై యుండి యిప్పుడు నశించిపోయి యుండవచ్చును.

అయితే ఆనగరములలో పూర్వపురాజులవద్ద వేలకొలఁది గజము లున్నట్లు చరిత్రలో మనము చదువుచున్నాము. కాని అయ్యది యిపుడు చర్చనీయాంశముగాదు. కుబేరపట్టణములో నందలి గజములు సంతరించిపోగా లీవానది ప్రాంత భూగర్భమునుండి త్రవ్వియెత్తి యెగుమతి చేయబడిన ప్రశస్తములైన గజదంతములే యందుకు నిదర్శనము.

వైఖానస సరస్సునకు బోవు మార్గమధ్యమునం దికనెన్నియో చెప్పియున్నారుగదా? అవి యన్నియు నిప్పుడు గలవా యున్న కైలాసమునకు ఉత్తరమున "అపర్వతనదీవృక్షమ్ సర్వసత్త్వవివర్జితం" అనగా కొండలుగాని నదులుగాని చెట్లుగాని ప్రాణులుగాని లేనిది అన్న రామాయణవాక్యమే అందులకుఁ దార్కాణమని యొకప్రదేశమును వర్ణించియున్నారు. ఇప్పటికి అట్టివిశేషణములతో నొప్పియున్న ప్రదేశము గోబీయెడారి!

ఈగోబీయెడారికి ఉత్తరమున పైనజెప్పఁబడిన పర్వతములున్నవి. యివి యనేకనామములతో పిలువబడుచున్నవి. హిమవంతమునకు దక్షిణమునను౦డు రాజ్యములు నదులు కొన్ని స్వల్పమార్పులతోను కొన్ని యథాప్రకారముగానూ నున్నట్లు తెలియుచున్నది.

---

* "పాండువిభుడు..............ధర్మపత్ను లయ్యిరువురుఁ దన యట్ల తపస్విను లై తోడరాభిముఖుండై యరిగి నాగశైలంబును జైత్రరథంబును హిమవంతంబును గడచి......... మ" యతిసంఘంబుల సంగతిన్ దురితకర్మాపేతుండై యోగి సంతత సిద్ధామర యక్ష సేవిత సముద్యచ్ఛృంగమై యున్న యాశతశృంగంబున పర్వతంబున శుభాచారుండు నిత్యవ్రతోద్యతుండై ఘోరతపంబు జేసె మునిబృందం బద్భుతంబందగన్॥ (ఆంధ్రమహాభారతము. ఆ॥ ప॥ అ౫, 63, 64)

పాండవులు హస్తిపురంబు జేరుట

"తమలో విచారించి కుంతీదేవినిం గుమారులం దోడ్కొని కొందఱుం

వైఖానస సూత్రమునఁ జెప్పఁబడుటచే శ్రీ వైఖానసులం
ప్రశస్థులని కొందఱి యభిప్రాయము.

అనగా వైఖానస సూత్రమే వానప్రస్థునకుఁ జెప్ప
చేత, ఆయాశ్రమము ననుసరించువారలును, వైఖానసు
చెప్పబడినది.

అందువలన, వానప్రస్థులనే వైఖానసులని,
బోధాయన ఋషులు వ్యవహరించిరి. కాని, నిజమునకు
ప్రస్థులు - వైఖానసులు మాత్రము కారని పెక్కుమంది
కారులు వ్రాసియున్నారు.

'వైఖానసమతే స్థితా' యను, మనుస్మృతివాక్యము
వలన, వైఖానసశాస్త్రమను ప్రత్యేకగ్రంథ మొకటి
యుండవలయునని, డాక్టరు భూలరు అభిప్రాయపడెను.

మహామునులు హస్తిపురంబునకు వచ్చిరంత" (ఆ. మ. భా. ఆ॥ ప॥ ఆ

దీనివలన మహాభారతకాలములో పాండురాజు తన ధర్మపత
ఉత్తరకురుభూములకు పోయి గతించినట్లును, వానికుమారులను
మహర్షులు హిమాలయములు దాటి దక్షిణమునకు వచ్చి హస్తినా
నకు దెచ్చి వదలినట్లును స్పష్టమగుచున్నది. ఈ ఉత్తరకురుభ
హిమాలయములకు ఉత్తరమున యిప్పటి ఆసియాలోని భాగముల
పటమువలన దేటమగుచున్నది.

ఇటులనే వైఖానసాశ్రమము వైఖానస సరస్సుకూడా హి
ములకు ఉత్తరమున ఆసియాయందే పటములో నిరూపింపబడినట్లు
సందేహము లేదని తెలియుచున్నది.

శ్రుతిః—"దేవర్షీణామది తిస్సురాణాం బ్రహ్మ
ఋభూణాం విఖనా మునీనాం॥

గ్రంథమొకటి యీనాఁడు గుజరాత్ దేశమునఁ గలదని యీ జర్మన్ పండితుని నమ్మకము.

అయితే వైఖానసశాస్త్రమని ప్రత్యేకముగ నొక గ్రంథము లేదు. కాని, వైఖానససూత్రమే వైఖానస శాస్త్రము గనుక, వేఱె గ్రంథమునకై మనము వెదకనక్కఱలేదు.

వైఖానస శబ్దమిపుడు దక్షిణఇండియాలోని వైష్ణవ బ్రాహ్మణులలో నొక అంతశ్శాఖకే, సామాన్యముగ వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. వీరు వైఖానస కల్పసూత్రావలంబకులు. కాళిదాస మహాకవి శకుంతల * వైఖానస వ్రతమును పాటింపఁ గలదాయని వ్రాయుట చూడఁగా, నాటికే వైఖానస మెంత ప్రజాప్రచారమున నుండెనో తెలియఁగలదు.

* కాళిదాసమహాకవి తన శాకుంతల నాటకమున మృగముపై బాణము "నెక్కుబెట్టిన దుష్యంతునికి అడ్డుపడి భూతదయను ప్రకటించిన వైఖానసుల వైఖానసవ్రతము" ఎంతపవిత్రమైనదో కదా!

దీనినిబట్టిచూడఁగా, కాళిదాసుని కాలమునాఁటికే కూడ వైఖానస ధర్మములు ప్రశస్తములు, వంద్యములును అగుచున్నట్లు విస్పష్టమగుచున్నది. కణ్వాశ్రమము మొదలు నందగిరివరకు భుక్తిముక్తి ప్రదాయకమైన బదరీక్షేత్రము గలదనియు, ఆ బదరీవనవాసులందరు విష్ణురూప ధారులనియు, వసిష్ఠుఁ డరుంధతితో చెప్పినట్టి క్రింది బదరీవన మహాత్మ్యశ్లోకమే, తార్కాణము. "కణ్వాశ్రమం సమారభ్య యావన్నందగిరీ భవేత్ తావత్క్షేత్రం పరం పుణ్యం భుక్తిముక్తి ప్రదాయకం యేఽత్ర వాసినో లోకే బదర్యాశ్రమ మండలే విష్ణురూప ధరాస్సర్వే భవంతి వరవర్ణినీ"

ఇంక, నీకణ్వాశ్రమము మొదలు నందగిరివరకు వ్యాపించి దేవభూలోకంబులకు మధ్యస్థమైన నైమిశారణ్యములో నొకభాగమైన బదరీవనమునకు భగవదనుజ్ఞాపురస్సరులగు శ్రీవిఖనసమునీంద్రులు శ్రీ వైకుంఠనగరము నుండి వేంచేసిరి. వీనినిగూర్చిన వివరము లీగ్రంథమందింకను కానవగును.

శ్రీ విఖనసమహర్షి నైమిశారణ్య - బదరీవన ప్రవేశదృశ్యము

భృగ్వత్రి కశ్యప మరీచి సంహితలు వైఖానసాగ
నకుఁ జెందినవే. తప్త చక్రాంకమునందు మాత్రమే
యాధ్యాత్మిక సూక్ష్మములందుగాని, యాచారములందు
పాంచరాత్రులకును, వైఖానసులకును చాలభేదము
ఆగమములు శివకేశవుల పూజావిధానములను గూర్చి

యోగాభ్యాసములఁ గూర్చియు, తత్త్వసిద్ధాంతములను గుఱించియుఁ దెల్పును. వైష్ణవాగమములు, వాసుదేవ, సంకర్షణానిరుద్ధ ప్రద్యుమ్న వ్యూహముల గుఱించియు, విష్ణు, పురుష సత్యాచ్యుతానిరుద్ధ వ్యూహములను గుఱించియుఁ దెల్పును. అనగా, వైఖానస పాంచరాత్రాగమ సిద్ధాంతములు రెండును విష్ణుమూర్తియొక్కయు, చతుర్మూర్తి, పంచమూర్తి, వ్యూహముల నంగీకరించిన సిద్ధాంతములు.

వైఖానస పాంచరాత్ర సిద్ధాంతములు

వైఖానస సిద్ధాంతమనఁగా, శ్రీ విష్ణుమూర్తియొక్క పంచమూర్తి వ్యూహము నంగీకరించిన సిద్ధాంతము. వీరి సిద్ధాంతప్రకారము, విష్ణు వాదిమూర్తి యనియు, నాలుగాది మూర్తి ధర్మ, జ్ఞానైశ్వర్య వైరాగ్యములనెడు గుణముల యొక్క ప్రాధాన్యముచే, విష్ణు, మహావిష్ణు, సదావిష్ణు, సర్వ వ్యాపి నారాయణయను నామములచేఁ జతుర్మూర్తిఁగా పేర్కొనఁ బడుచున్నాఁడు.

అందు విష్ణువుయొక్క యంశము ధర్మమయమగు పురుషుఁడు. మహావిష్ణువుయొక్క యంశము జ్ఞానమయమగు సత్యుఁడు. సదా విష్ణువుయొక్క యంశ మైశ్వర్యమయమగు నచ్యుతుఁడు. నారాయణునియొక్క యంశము వైరాగ్యమయ మగు ననిరుద్ధుఁడనియుఁ జెప్పనగు. చతుష్పాద్బ్రహ్మరూపము వ్యక్తమగుచున్నది.

వైష్ణవమతము ప్రప్రథమమున భగవంతునిచే వైఖానస నామధారియగు బ్రహ్మ కుపదేశింపఁబడెను. ఆయనచే

వైదికమండలమునఁ బ్రచారము చేయఁబడి వారిచే నాదరి
బడుచు వచ్చినందున శ్రౌతమతమనియుఁ జెప్పఁబడుచువచ్చె

శ్రీవిష్ణ్వంశ సంభూతుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడు తన ప్రి
పాత్రమగు ధర్మస్వరూపుఁడైన ధర్మరాజునకు నీవైష్ణవ
మునే యుపదేశించెనుగాని యీ మత మంతకుఁబూర్వ
భాగవత మతమనియు, నారాయణీయ మతమనియు, వై
నస మతమనియు, నిమిత్తము ననుసరించి వివిధనామము
జెప్పబడుచు వచ్చిన పూర్వకాలపు వైష్ణవమతమేకాని, క్రొ
మతము కానేరదు.

పాంచరాత్ర సిద్ధాంతమనగా, విష్ణువుయొక్క చ
ర్మూర్తి వ్యూహము నంగీకరించిన సిద్ధాంతము. వీరి సిద్ధా
ప్రకారము వాసుదేవుఁడు పరమేశ్వరుఁడనియు, సంకర్షణు
జీవుఁడనియు, ప్రద్యుమ్నుఁడు మనస్సనియు, ననిరుద్ధుడే అహ
కారమనియు చెప్పుదురు.

అందు వాసుదేవుఁడు, శ్రీకృష్ణుఁడు. సంకర్షణుఁ
బలరాముఁడు. ప్రద్యుమ్నుఁడు శ్రీకృష్ణుని కుమారు
అనిరుద్ధుడు మనుమడు. భాగవతమతము, శ్రీకృష్ణుఁడ
యించిన యాదవకులమువారిచేఁ బ్రచారము చేయఁబడి
శ్రీకృష్ణుఁడు సాత్వతవంశమునకుఁ జేరుటచే సాత్వతమ
మనియుఁ జెప్పఁబడుచు వచ్చెను. శ్రీకృష్ణుఁడు తన మిత్ర
డగు నర్జునకు నీ భాగవతమతమునే, యుపదేశించెను గా
యీమతమంతకుఁ బూర్వమే నారాయణీయ మతమని
పాంచరాత్ర మతమనియు వివిధనామములచేఁ జెప్పఁబ

చుండిన పూర్వకాలపు భాగవతమతమేకాని శ్రౌతమతము గాదని కొందరు చరిత్రకారుల యభిప్రాయము.”

క్రీస్తుకుఁ బూర్వము 2వ శతాబ్దిలో వైఖానసమతము పశ్చిమయిండియాలో వ్యాప్తమైయున్నట్లు “నానాఘట్‌లోని” శాసనములవలన దెలియుచున్నది. క్రీస్తుకుఁబూర్వమే నారాయణత్వము బ్రాహ్మణములందును నారణ్యకములందును, నంతర్గతమై దక్షిణయిండియాలోఁ బ్రచారమునందుండి యుండెను. అరణ్యజనిత గ్రంథములగు ఆరణ్యకములలో నిండియున్న యీ నారాయణత్వమే యరణ్యవాసులైన వానప్రస్థుల యుపయోగమునకై వెలసిన, వైఖానససూత్రములలో, విశేషముగ వివరింపఁబడుట గమనీయాంశము

విష్ణుదేవాలయములు చాలవరకు నరణ్యప్రాంతములందే వెలసినవని క్రీస్తుపూర్వపు తమిళగ్రంథమగు “Tolkappiyam” (తొల్కాప్పియ్యమ్)నందుఁ గలదు.

ప్రథమదశలో నడవులందు వెలసిన విష్ణ్వాలయములలో నర్చనజరిపినవారు, వైఖానసులే. వైష్ణవులం దంతశ్శాఖులైన వైఖానసు లట్లు వెలసిరని తెలియుచున్నది. మరీచికృతమగు *

* మరీచి ఆనందసంహిత 17వ, అధ్యాయములో, విష్ణుపూజా నిమిత్తము వైఖానస శాఖీయులను, చోళరాజులచే, తన దేశమునకు రప్పింపబడినట్లీ క్రింది శ్లోకములవలన దెలియుచున్నది.

శ్లో॥ శ్రీపుండరీకం మహాగ్రామం సంప్రాప్య
తదనంతరం చోళభూపేన చానీతా ధార్మికేణ
మహాత్మనా స్థాపితాశ్చ భవిష్యంతి విస్తృతా విష్ణుపూజకాః

అందుకే క్రింది శాసనము మరొక నిదర్శనముగా నున్నది.

"ఆనందసంహిత" లో, విఖనసుని గొప్పతనము వివరిం
వైఖానసాగమమున కన్యమగు పూజావిధానము నిషే
బడినది.

వానప్రస్థుని జీవితమునుగురించి వైఖానస ధర్మస
ములవలెఁ బూర్తిగ వర్ణించు ధర్మశాస్త్రము వేఱొకటి
వానప్రస్థులలోని విభాగములను వర్ణసాంకర్యమువలన జని
జాతులపేరులును, వారివృత్తులును, ఈసూత్రములు
ముగ వివరించుటయేకాక స్వజాతీయస్త్రీలయందు స్వధ

(దక్షిణార్కాటు జిల్లా త్రిభువనియను గ్రామమునందలి శాసనమ

"చోళ దేశమును పాలించిన రాజకేసరి వర్మాభిధానుడగు
రాజాధిరాజుయొక్క ౩౦వ, యేట, అనగా, క్రీస్తుశకం ౧౦౪౦ స
"ఈ రాజుయొక్క ఆరోగ్యాభివృద్ధికై సేనాధిపతిచేసిన ధర్మముల
ములో పాఠకు ౧౨ వేల, కలముల ధాన్యమువచ్చు ౭౨ వేలీల భూ
కొని కేపుని సావిర్బల్యర్పవాదులకును ఉత్సవాదులకును, శ్రీ
శద్ధరూరాధనకు తిరువాయిమొళి కాలక్షేపమునకును, ౨౪౭౨ క
ధాన్యమున్న ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము. చాందోగ్య సామమ
కార సామములున్న, అపూర్వ, వాజసనేయ బోధాయన సత్యా
సూత్రములున్న, వేదాంత వ్యాకరణ, రూపావతార, శ్రీ భారత
యణమును, వైఖానసశాస్త్రములను నేర్చుకొను ౨౬౦ మంది విద్యా
కున్న. ౧౯నుండి ఉపాధ్యాయులకున్న, ౯౭౨౪ కలముల ధా
ఏర్పాటుచేసినట్లు, తెలియుచున్నది.

వైఖానసమునుబట్టి క్రీస్తుశక, 11వ, శతాబ్దములో దక్షిణ దేశ
దలి చోళరాజులు, వైఖానసులను కొందఱును పిలిపించి వారికి మా
నిచ్చి తత్సంబంధమైన శాస్త్రములను, మతమును ప్రోత్సహించినట్లు తెలి
యుచున్నది.

కారము సత్సంతానమును గనుచు, 'సంతత శ్రీనారాయణ పాదపద్మ యుగళీ చింతామృతా స్వాదనమే,' శ్రేయోదాయకమని, యీసూత్రములు దెలుపును;

వైఖానసాగమములు యామునాచార్యుని "ఆగమప్రామాణ్యమున" జెప్పఁబడి యుండలేదు. వేదాంత దేశికాచార్యులవారి గ్రంథములలోఁ దొలుదొల్త వైఖానసాగమ ప్రస్తావన గలదు.

వైఖానస కల్పసూత్రమునందు 32 ప్రశ్నలు (భాగములు) గలవు ఇందు మొదటి 7ను, గృహ్యకర్మలను 8, 9, 10 ప్రశ్నలు ధర్మమును, 11వది గోత్రప్రవరలను, 12 మొదలు 32 వరకు, వైతానికక్రియలను గుఱించియుఁ దెలుపును. ఈ సూత్రములపై, (1) శ్రీనివాసదీక్షిత (2) నృసింహ వాజపేయ ప్రముఖ విరచితములగు చాల వ్యాఖ్యానములు గలవు. ఈకల్పసూత్రములు బోధపడుటలో మిక్కిలి తోడ్పడఁగల మఱియొక గ్రంథము 'వైఖానస మంత్రప్రశ్నము. దీనికి భట్టభాస్కర విరచితవ్యాఖ్య గలదు. సుందరరాజ భట్టాచార్యులు వైఖానససూత్రమునకుఁ బ్రయోగవృత్తియను గ్రంథమొకటి వ్రాసిరి. ఇంక నన్నియో యుత్తమ గ్రంథములు వైఖానసమును గుఱించి యంతర్హితములుగ వెలువడియున్నవి. పాఠకులెల్లరు వానిని జదివి వైఖానసమాయొక్క నిజమగు సౌస్వత్యమును గుర్తింతురుగాక!

విష్ణుబలి

త్వాంపాంచరాత్రిక నయేవ పృథగ్విధేన।
వైఖానసే నచపధాని యతాధికారాః।
సంజ్ఞావిశేషనియమేన సమర్చయంతః।
ప్రీత్యానయంతి ఫలవంతి దినాభిధన్యాః॥

శ్రీవైఖానసు లాదివైష్ణవులనియు, వైదిక
నుండియు నున్నవారనియు, నీమధ్య శతాబ్దములో నెల
బడిన శాఖమాత్రము కాదనియు నింతవరకు నిరూపిం

వీరికి శ్రీసూత్రమునం జెప్పబడిన 'విష్ణుబలి' స
రముచేతనే వైష్ణవత్వమును, చక్రధారణమును, మా
మున శిశురూపమున నున్నప్పుడే సిద్ధించుచున్నది ఇ
ములు విధించిన సంస్కారము. కనుక, ఇతరులు వైఖ
లను శాసనము లేని తప్తముద్రలను ధరింపవలసినదిగా
ధించుటే న్యాయవిరుద్ధము.

ఇంతేకాక, యిది వీరికి నిషిద్ధకర్మయగుటచే,
ప్రాయశ్చిత్తముగూడ జేసికొనవలసియుండును. అజ్ఞాన
గాని, ధనలోభముచేగాని, పరుల బలవంతమునగాని,
ముద్రలు ధరించిన వైఖానసులు ప్రాయశ్చిత్తము జే
వలయునని, శాస్త్రములు విధించుచున్నవి.

పంచ సంస్కారములందు, మొదటిదగు 'తా
వైఖానసులకు పాయసతాపము విష్ణుబలికర్మయందు
పబడియున్నది అందుచే గర్భస్థ శిశువునకు శంఖచక్రా
సిద్ధి యగును. విష్ణుబలి కర్మ గర్భ రక్షణార్థమును, వైష్ణ

సిద్ధికొఱకును, సంకల్పింపబడినది. ఈశంఖచక్రాంకిత పాయసశేష భక్షణముచేతనే గర్భమునందలి శిశువునకు అంకనసంస్కారము సంభవించును. కనుకనే, వైఖానసులకు 'గర్భవైష్ణవు'లనియు పేరుగలదు. ఈసంస్కారముచే లభించిన వైష్ణవత్వము సహజమైనది. గర్భమందే పొందిన చక్రాంకనము జననానంతర మేలకనబడదని ప్రశ్నింపఁ గూడదు. ఏలయన, భుజములందలి చక్రాంకనముకూడ కొంతకాలమునకుఁ గనబడనంత మాత్రమున వారికి వైష్ణవత్వము లేదనవచ్చునా? శాస్త్రవచనములు విశ్వసింపవలెను.

శ్రీమహావిష్ణువే యాచార్యుఁడై గర్భమందలి శిశువునకు చక్రధారణము చేయును గనుక, జననాంతరము తప్తచక్రధారణ మనావశ్యకమేకాక వైఖానసులకది నిషిద్ధము.

మఱియు, మహానీయులకుఁ గొందఱకు శిశువులందుఁ గనబడియుండెననికూడ చెప్పుదురు. కనుక వైఖానస మహాశయులందఱు "వైఖానసాః కులశ్రేష్ఠాః వైదికాచారనిష్ఠితాః" యను భారతవచనానుసారము వేదసమ్మతమై శ్రీసూత్రప్రతిపాదితమైన విష్ణుబలిసంస్కారమున, సంప్రాప్తమగు గర్భచక్రధారణముతో సంతృప్తినొందవలయును. "ఆనందసంహిత" యందు, "అహమేవ గురుస్తేషాం గర్భవైష్ణవ జన్మనామ్, మచ్ఛరీరతయా చక్రచిహ్నాని నపృథగ్గురుః"

"వైఖానసా మమసుతాః గర్భవైష్ణవజాతకాః తేషాంపృథక్ సచిహ్నాని చక్రాదీనాం గురుర్నహి"॥ యని, భగవానుడే వచించెను.

వైఖానసునకు తప్తచక్రాంకణము చేయవలసి
నరమే లేదనుటకు మరియొక ప్రబలనిదర్శన మేమన,
చార్యులు, సంతతము శంఖచక్రములను హస్తములం
చును. మఱియు, విఖనసుఁడు చతుర్భుజుడుకూడ
ఈవిషయమై పెక్కు గ్రంథములనుండి, మరికొన్ని
ముల నీయదలచియు గ్రంథవిస్తరభీతిచే నట్లు చేయక
సారాంశమును నివేదించుటతో ముగించుచున్నారము.

ఇందునుగూర్చి పూర్తి వివరములకొఱకు, శ్రీ
దీక్షితులవారి, 'దశవిధహేతు నిరూపణము,' 'ఉత్తమ
విద్య,' 'శ్రీవైఖానస మహిమ మంజరి,' మొదలగు, గ్ర
లను జూడవచ్చును.

మఱియు, 1921 సం॥మున, పూనమల్లిలో
శ్రీ వైఖానస దివ్యసిద్ధాంత వివర్ధనీసభలో, స్వల్పసం
లగు వైఖానసులు, తప్తచక్రాంకణము చేసికొనకుండు
తాము ఆలయమునుండి వెడలగొట్టబడుదుమేమో యను
మున నట్లు లోఁబడుటయు, దరువాత సంఘస్థుల యొద
కోరి ప్రాయశ్చిత్తము నాచరించుకొనుటయుఁ గొంత
క్రింద జరిగినది.

ఈ విషయమై నిరసనసభలు మతచర్చలు సం
షార్త వ్యవహారములు జరిగి కొంత సంక్షోభణ జరిగి
పోయినది. కాని, యిట్టి శాస్త్రవిరుద్ధములును,
జనితములును, వైషమ్యకారకములునగు చర్యలు ముని
జరుగఁబోవని గట్టిగా నమ్ముచున్నాము.

"కృతేతు వాదరాజశ్చ, త్రేతాయాం రఘునందనః, ద్వాపరేతు జగన్నాధ కలౌ వేంకటనాయకః" అను శాస్త్రవచనము బట్టి, కలియుగవైకుంఠమగు 'తిరుపతివంటి' దివ్యక్షేత్రములలో శ్రీ వైఖానసులచేఁ దీర్థప్రసాదములను సర్వవర్ణములవారు నిస్సంశయముగ నేఁటివఱకుఁ బుచ్చుకొనుచునే యున్నారు. ఇట్లే మందుగూడ జరుగుగాక!

"స్వధర్మేనిధనమ్ శ్రేయః పరధర్మో భయావహః" అన్నట్లు, బాగుగ నాచరింపఁబడిన పరధర్మముకంటె గుణహీనముగ నాచరించినను స్వధర్మమే శ్రేష్ఠము.

పరమేశ్వరుని స్వధర్మముచే నారాధించిన మానవుఁడు మోక్షము నొందును - అని, శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు చెప్పియున్నాఁడు. కనుక, శ్రీవైఖానసుల భగవదారాధనా విధానమే పరమేశ్వర ప్రీతికరమనియు, శాస్త్రసమ్మత మనియు, వారికి వంశానుగతముగ నందఁజేయఁబడినది.

గనుక, వ్యతిరేక ప్రచారములకు లోనై, దానిని విడనాడక, పరధర్మములు భయావహములు గనుక వానిజోలికి పోక, యితర పద్ధతులను సముచితరీతిని సహించియుండి స్వధర్మనిరతులగుట కర్తవ్యము. పరధర్మము భయావహమనియు, స్వధర్మమే శ్రేయమనియు, తన యాజ్ఞాచ్ఛేది తనకు ద్రోహియనియు, అవైష్ణవుఁడనియు భగవానుఁడు శాసించియున్నాఁడు.

(ఇంతేకాక, యితరులను వారికి లేనికర్మలను జేయుఁడని నిర్బంధించుటచే, సంఘమున నైకమత్యము నశించును.

అశాంతి నెలకొనును. అన్యోన్య వైషమ్యము లంకురి
శాస్త్రములందును దేవునియందును నలక్ష్యమును, నా
మును పెచ్చుపెరిగి కలికాలమిట్లు కాలుచున్నదిక
మొక్క, యున్నట్లు, సనాత ధర్మములు క్షీణించ
యీ కాలమున నొకరినొకరు స్వధర్మభ్రష్టులుగను, ప
వలంబకులుగను, జేయుటకై ప్రయత్నములు సాగించుచు
భక్తులకెంతయుఁ దగనిపని. ఇందుచే దేవదేవుని యనుగ్ర
లేకపోఁగా నాతని యాగ్రహమునకు గుఱియగుదుము.)
క్రింది విష్ణ్వర్చన శీర్షికలో, నుదాహరించిన శ్లోకమున
నటు, ధన్యాత్ములైన భక్తులగు వైఖానసులు తమ
విధానములచే భగవంతుని నారాధింపుచుఁ బ్రీతిచే దిన
ఫలవంతముగాఁ గడుపుదురుగాక. ... ...

విష్ణ్వర్చనము

శ్లో॥ యస్తువేదోదితం ధర్మం త్యక్త్వావిష్ణుం సమర్చయేత్
సపాషండత్వ మాపన్నొ నరకం ప్రతిపద్యతే॥

నేఁడు భారతదేశమున విష్ణ్వాలయములం దర్చన
నము రెండు పద్ధతులుగ నున్నది. ఒకటి వైఖానసాగ
త్రము. రెండు, పాంచరాత్రానుసారము. ఇందు వైఖా
నసుఁ బ్రత్యేకముగ సూత్రమును, శాఖయుఁగలవు. క

వైదికము. ఆముష్మికఫలప్రదము. పాంచరాత్రమున కట్లు గాదు. కానది తాంత్రికము. శుద్ధవైష్ణవము భాగవతము. మిశ్రవైష్ణవము పాంచరాత్రము. సౌమ్యవైష్ణవము వైఖానసము.

వైఖానస మహర్షి దేవాలయ ప్రతిష్ఠలుగాక, గృహార్చనా ప్రతిష్ఠనుకూర్చి కూడ జెప్పిరి ఇదియొకవిశేషము. బోధాయనాదులు, ఏకేశ్వరో పాసనమును తదర్చనమును చెప్పలేదు. వారు పాంచాయతనపరులు.

సోమకాసురుడు వేదములు హరించిన కాలమున వేదవిహితముగ భగవదారాధనము జరుగకపోయిన కారణమున శాండిల్యాది ఋషులు తమ తపోబలముచే పాంచరాత్రశాస్త్రమును నేర్పఱచినట్లును, ఆశాస్త్ర ప్రకారమర్చన గావించినట్లును కొందఱి యభిప్రాయము. అవియాకాలమున నాపద్ధర్మములుగా నిర్మించుకొన్న పద్ధతులు గావచ్చును. అయితే తరువాత శీఘ్రకాలములోనే, శ్రీమహావిష్ణువు మత్స్యావతారమున, సోమకాసురుని సంహరించి వేదముల నుద్ధరించి ప్రజల కిచ్చియుండుటచే నాయాపద్ధర్మ పద్ధతుల విడిచి వేదవిహితములగు వైఖానసపద్ధతుల మరల నవలంబించి యుండిరి.

నాటినుండియు విష్ణ్వర్చన వైఖానస పాంచరాత్రములను రెండు పద్ధతుల జరుగుచున్నది. కావున, నూతన విపరీతభావ పరిణామములకు లోనై, యొకశాఖవారే యేల దేవాలయములం దారాధనము చేయగూడదని మన సనాతన సంప్రదాయాచారములను మనము విమర్శింపకుందుముగాక.

బ్రాహ్మణులకు జీవనార్థము శాస్త్రములా మో
యాజనాధ్యాపన ప్రతిగ్రహణములను మూడువృత్తుల
వైఖానసులు భుక్తి ముక్తి ప్రదాయకంబును పావనివ
కంబు నగు యాజకత్వము (అర్చకత్వము) నవలంబిం
ముగఁ గాలక్షేపము చేయుచురుగాక.

శ్రీరామానుజులు

శ్లో॥ కపర్ది మతకర్దమం కపిల కల్పనావాగురాం।
దురత్యయ మతీత్య తద్విహిణ తంత్రయంత్రోద
కుదృష్టి కుహనా ముఖే నిపతతః పరబ్రహ్మణః
కరగ్రహ విశక్షణో జయతి లక్ష్మణోయంమునిః।

శ్రీమద్రామానుజులవారు వైఖానసేతర సు
వారు. వీరిది ఆపస్తంబసూత్రము. యజుశ్శాఖ. వృ
స్మృతి ననుసరించి పూర్వాచార్యుల యభిప్రాయాన
ముగ, వైష్ణవేష్టిచేసి వైష్ణవత్వము నొందిరి. వారు మహ
వులు. భక్తాగ్రగణ్యులు. కనుక, వైఖానసులకును వందని

శ్రీరామానుజాచార్యులువారు భగవదారాధ
పాంచరాత్రమునుండి తెచ్చుకొనిరి. తమ సూత్రముల
త్రిదండ సన్న్యాసమును, వైఖానస సూత్రమునుండి వా
చినట్లు "కౌమోదకి" లోఁ జెప్పబడినది.

విశిష్టాద్వైతము రామానుజులకుఁ బూర్వమే విఖనస మహర్షి వలనను, నమ్మాళ్వార్ల పూర్వుల వలనను, నేర్పడి యుండెను.

శ్రీ రామానుజులువారు సన్యాసమును, కాత్యాయన సూత్రమునుండి తెచ్చుకొనిరని వాదుకగలదేకాని, సన్యాసమునకు శిఖాయజ్ఞోపవీతములు గూడ నుండవలయునని విలక్షణముగ వైఖానస సూత్రమున గలదు. గాన వైఖానస సూత్రమునుబట్టి సన్యాసమును యనుష్టించిరని చెప్పుటయే, యెక్కువ సత్యము.

శ్రీరంగమునందు, ఉత్సవమునకు బయలుదేరిన మూర్తులకు వాయుస్పర్శచే వస్త్రములంటోలగగా, వానిని శ్రీముదాచార్యుల వారు యోగదండమున సరిజేసిరి. అందుచేఁ శ్రీరంగనాయకులకు కళాహీనమయ్యెను. అప్పుడు వైఖానసమార్గమున సంప్రోక్షణచేయగా, స్వామివారు పరిపూర్ణ కళతో ప్రకాశించిరి. అప్పుడు వైఖానస మహిమకెల్లరు నద్భుతమొందిరి. ఇందులకు ప్రతీకారము వైఖానసక్షేత్రమైన శ్రీరంగమునందు పాంచరాత్ర విధానమును నెలకొల్పబడెనని "శ్రీ కోయిల్ ఒళగు" (శ్రీరంగక్షేత్రమాహాత్త్యము) అను, తమిళగ్రంథమునను, 'శ్రీ వెంకటేశ్వరేతిహాసమాల' యను గ్రంథరాజమునను గలదు. శ్రీఆచార్యులవారు జగన్నాథక్షేత్రమును గూడ నిట్లే వశము జేసికొననెంచిరి గాని, జగన్నాథస్వామియుం దుల కంగీకరింపక, శ్రీ ఆచార్యులవారిని యోగమాయచే శ్రీకూర్మమున బడవైచిరని "ప్రపన్నామృతము" చెప్పె

చున్నది. శ్రీరామానుజులకు బూర్వము శ్రీరంగాది
క్షేత్రములయందు విష్ణువు నారాధించువారు, శ్రీవైఖ
యని, బ్రహ్మాండాది పురాణములు స్పష్టముగఁ జెప్పు

తిరుమలలోని శ్రీ వెంకటాచలపతి యెల్లప్పు
నసార్చనా పరతంత్రుడేయని "వైఖానసమునిశ్రేష్ఠ
యనమోనమ" యను, వెంకటేశ్వరాష్టోత్తర శతనామమే
చున్నది. జగన్నాధునువలె, తిరుమలలో తమప్రయత్న
సాఫల్యము నొందకుండుటచే, స్వామివారి మాత్రము
శ్రీరామానుజులవారు సత్యవ్రత క్షేత్రమునకుఁ బోయి
దెలియుచున్నది.

భూతపురిఁ (శ్రీపెరంబుదూరు) యందు కేశవ
'హారీతమహారాజు' వైఖానసవిధానముననే, ప్రతిష్ఠించి
మూర్త్తి నర్చించుటకు వైఖానసులనే నియమించినట్లు
పురీమహాత్మ్యము" తెలుపుచున్నది. నేఁటికిని వైఖా
యీస్వామివారి నర్చించుచున్నారు. రామానుజుల
తమ వశమైన శ్రీరంగమునఁగాక, వైఖానసక్షేత్రమైన
పురమందే యర్చారూపమున వెలసియుండుటయు శ్రీ
శిలావిగ్రహమును భూతపురికే పంపుటయు వారి కెట్టి
వైఖానసమందే హృదయపూర్వక విశ్వాసము గలిగి
దెలియుచున్నది.

మఱియు, శ్రీరామానుజులవారు నిర్యాణకా
తమరూపము శిష్యులు పూజించుకొనుటకై విగ్ర
చేయించి యందు తమ పదునారుకళల నుంచవలెనని

పాంచరాత్రమున మంత్రబలములేదని భావించి తిరువరంగత్తు ముదనార్ అను వైఖానసుని చేరగా నంతట వైఖానసులాబింబమును శాస్త్రానుసారముగ శుద్ధిచేసి రోజునకొక కళ వంతున రామానుజుల వసునాదుకళలు విగ్రహమున న్యాసము చేసి దానిని శ్రీపెరంబుదూరు చెన్నకేశవ స్వామివారి సన్నిధిలో ప్రతిష్ఠచేసినటు లాస్థలపురాణమున గలదు.........

శ్రీ వైఖానసులు - బ్రహ్మాండపురాణ ప్రశంస

శ్రీవిష్ణుమూర్తి యర్చావతార సంభూతుడై లోకోపకారార్థము భూతలమున నవతరించుటయు, నా స్వామివారిని సేవించుటకై వైఖానసుల నియామకమును బ్రహ్మాండపురాణమునందలి యీ క్రింది పద్యము లెంతచక్కగ వర్ణించుచున్నవో చూడుడు.

"అంబుజాసను వచనంబు లాదరించి వ
రదుఁడై చక్రిభారతవర్షమునను
బట్టనంబులఁ బల్లెల బ్రతిగృహముల
నప్పుడర్చ్యావ్యవహారుఁడై యవతరించె."

"అచ్యుతుం డెక్కడెక్కడ నవతరించె
నక్కడక్కడ వైఖానసాఖ్యులైన
మునులు యాజకులైరి ప్రమోదమెసఁగఁ
బావనంబయ్యె ధాత్రి యుపాస్తివలన."

అర్చావతారుఁడై శ్రీ విష్ణుమూర్తి నాలుగువిధముల నె

ఒకటి: స్వయముగ భగవానుఁ డుత్పన్నములై

క్షేత్రములు, "స్వయం వ్యక్తములు."

రెండు: బ్రహ్మ, మహేశ్వరుఁడు, మహే

మున్నగు సురులు ప్రతిష్ఠ చేసినవి, "దివ్యస్థానములు."

మూడు: మాధవాష్టాక్షరీ మంత్రసిద్ధ మునిశ్రే

"సైద్ధములు."

నాలుగు: హరిభక్తులైన మనుజులు ప్రతిష్ఠి

"మానుషములు."

"ఈనాలుగు స్థలముల వైఖానసులగు విప్రవరులు
భక్తిఁ శ్రీనారాయణు నిగమ విధానత బూజింతు
అని, బ్రహ్మాండపురాణము నొక్క వక్కాణించుచున్న

మీఁదుమిక్కిలి, "శ్రీవిష్ణుమూర్తి ప్రతిమాక
అతులిత సౌందర్య సమన్వితములుగ శిల్పకళాచ
శాస్త్రోక్తముగ రచియింపఁజేసి వైఖానస విధానమున
కులచే, సులలిత సింహాసనముల నిలుపవలయునని"
పురాణమొక్కచో జక్కగ వర్ణించెను.

అదియునుంగాక, "వైకుంఠ నివాసుఁడెపుడు
వైఖానసుచేఁ గైకొని భుజియించున
శాకాదిక యుక్తమైన శాల్యోదనముల్.

మఱియు, వైఖానసులను జూపుచు," వీరు వై
త్తముల్ విభుచతుర్విధార్చనములందుఁ యాజకులై

వైష్ణవాగమవృత్తి జీవనముగాఁగఁ జక్కఁబూజించువారు విజ్ఞాన ఘనులు" అని, సనందాదులైన హరిపార్షదులే యనిరి.

వివిధ విష్ణుదేవాలయములందుఁ బరమ భాగవతాగ్రిగణ్యులై భూతదయార్ద్రమనస్కులై, స్వార్థరహితులై యాజకులుగనున్న వైఖానసోత్తములు, తాము తరించుటయేకాక పెక్కు దానజనులకు భుక్తినొసఁగి వారి యాముష్మిక సౌఖ్యములకై, జగన్నాథునిఁ బ్రార్థించి వారినిగూడఁ దరింపఁజేయుచుండిరి.

ఇవ్విధమున శ్రీవైఖానసశాఖ ఆర్యసంఘమునఁ బురాతన కాలమునుండియు వ్యర్థమగు నొక సమాజముగా గాక ప్రజోపకరమైన యుత్తమ సేవాసంఘముగ నుండెను.

నేఁటికిని కాలమహిమచే 'నివురుగప్పిననిప్పు' వలెనున్న యీసంఘమును, వీరి మాధవ మానవసేవలను కేవలము స్మరించుటయేగాక విశేషించి ప్రోత్సహించుటయే యందరికిని ముఖ్య కర్తవ్యమని మా వేఁడికోలు.

మిక్కిలి చెన్నరాష్ట్రమునగల విష్ణ్వాలయములందు అనాది సిద్ధముగ అర్చకత్వమే జీవనాధారముగ నమ్మికొని బ్రతుకు సీయుత్యల్ప శ్రీ వైఖానససంఘాభివృద్ధికి వారి విద్యాభివృద్ధికి వలయు సర్వసౌకర్యములను వారికివ్వబడిన అర్చకసర్వీసు యీనాంభూములను రైత్వారీ శేరిలుగా మార్చుటకును నేటి మద్రాసు ప్రజాప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీనివాసాధ్వరి (శ్రీనివాసదీక్షితులు)

జయతిసకలవిద్యా వాహినీజన్మశైలో
వృషగిరిపతి సేవా దీక్షితారాజహంసః
అఖిలకుమతి మాయాశర్వరీ బాలసూర్యో
నిగమజలధివేలా పూర్ణచంద్రోఽధ్వరీంద్రః॥

వైఖానసౌన్నత్యమును గుఱించియు పెక్కు గ్రం
రచించిన శ్రీనివాసదీక్షితుల వారిని గుఱించియు గొంత
పరిచెదము. వీరు తిరుపతిలో జన్మించిరి. గోవిందా
వీరితండ్రి. రుక్మిణి వీరితల్లి. వీరు శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వా
యాలయమున నర్చకులు. కౌశిక గోత్రజులు. వీరె
నాంటి వారైనదియు నిర్ణయించు నిదర్శనములింకను
లభింపలేదు. కాని, * వీరుజీవించి సుమారు వెయ్యిసం
లైనట్లు తెలియుచున్నది.

వీరు బ్రహ్మసూత్రములకు భాష్యమువ్రాసిరి
"లక్ష్మీవిశిష్టాద్వైతభాష్యమని" పేరుగాంచెను. విశిష్టా
మతమునకు, శ్రీ లక్ష్మీనారాయణులే ముఖ్యులని వీ
బుచ్చిరి. వీరిని భాష్యకారులనియు, వేదాంత దేశికు

---

* శ్రీనివాసదీక్షితుల జననకాలమునుగూర్చి మహాకవి సు
సూరులు, కలియుగమునందు 4030 వర్షములు గడచినపిమ్మట సర్వ
వైఖానసమున ప్రాజాపత్య నక్షత్రయుక్తమగు నొక దివ
వీరుదయించిరని వ్రాయుటచే, వీరుజీవించి సుమారు వెయ్యిసం
లైనట్లు తెలియుచున్నది, అపగా, వీరు, శంకరరామానుజులకం
వారని, పైయాధారములంబట్టి తెలియుచున్నది......

పేరొందురు. వైఖానససూత్రములకుఁ దాత్పర్య చింతామణి యను, వ్యాఖ్యానముగూడ వ్రాసిరి. వీరు సర్వతంత్ర స్వతంత్రులు. ఉపనిషత్తులను పాలసముద్రమునుండి 'బ్రహ్మవిద్య యను', నమృతమును వీరు మథించిరా యనునట్లు, "ఉత్తమ బ్రహ్మవిద్య" యను, గ్రంథమును వ్రాసినట్లుగూడఁ దెలియుచున్నది. వీరిమహిమను గూర్చిన రెండంశములు తెల్పెదము.

వీరు బాల్యమున ఏడుకొండల వెంకటాచలపతికి పూజా కాలమునందు పూలమాల నర్పించునపుడు స్వామివారి కంఠ మందకుండుటచే, శ్రీస్వామివారే తనమెడనువంచి యాదండను స్వీకరించుచుండిరి.

మఱియొకమారు, పెరుమాళ్ళకు నైవేద్యము పెట్టునపుడు తానర్పించు హవిస్సును స్వయముగ నారగింపుమని స్వామివారిని బ్రతిమాలఁగ, స్వామి సంతోషించి యట్లేచేసి, "ఓబాలకా, నీవుగూడ నాతో భుజింపుమన, వీరుస్వామివారి యాజ్ఞానుసారము భుజించిరి.

నాటినుండియుఁ దిరుపతి వెంకటాచలపతి సన్నిధియందు హవిర్ధాన (మహానైవేద్య) సమయమున, శ్రీవైఖానసులకు దర్శనస్పర్శన ప్రసాదాస్వాదనములకు నంతః ప్రవేశమును, మర్యాదలను నేఁటికినిగలవు.

చేయేల? నివేదన కాలమగు ఘంటాసమయమునఁ గులస్వాములగు వైఖానసులు ఏప్రదేశమందుండి తిరుమల శ్రీనివాసమూర్తి సన్నిధికివచ్చినను వారందరు తీర్థప్రసాదములను స్వీకరింప నవకాశముగలదు.

అష్టభాషా చక్రవర్తి (శ్రీనివాసాచార్యుల

శ్లో॥ వైఖానసా స్వయపయోధి మృగాంకమూర్తిః
శ్రీ కౌశికో విజయతే సహితిమ్మయాఖ్యః
శ్రీ వేంకటేశ చరణాంబుజ నిత్యపూజా
పురాకృతిర్గుణనిధి ర్మహితోమనిషీ॥

శ్లో॥ తస్యపుత్రోఽస్తివిద్యానాం స్వయంవరపతిఃకవిః
వ్యాఖ్యాతా నాటకాదీనాం శ్రీనివాస ఇతిశ్రుతః

శ్రీ వైఖానసులగు వీరు, శాకుంతల మాళ
మిత్రాదులకు వ్యాఖ్యాతలు. "రసికానందమను" ప్రహసన
'నైషికానందమను' నాటకమునుగూడ రచించినట్లు
చున్నది. 'తిథినిర్ణయకారిక' యను, గణితశాస్త్రమును
చిరి.

వీరి వివిధ విషయజ్ఞాన విశారదత్వము, విబుధ
తమై విష్ణుభక్తులకు వేడుక గొల్పెను. వీరు వెంకటేశ
ప్రవీణులు. అష్టభాషాచక్రవర్తి. ధ్వనిప్రస్థానపరమా
బిరుదాంకితులు. కవికుల తిలకుఁడు. వైఖానసమునకు
పురుషుడైన విఖనసమహర్షి నమస్కృతితో మొదలిడి,
నిక యుగమున వైఖానస మహాశయులలో, సగ్రగణ
శ్రీనివాసాధ్వరి (శ్రీనివాస దీక్షితులు) అష్టభాషాచ
శ్రీనివాసాచార్యులవార్ల దివ్య జీవితముల స్మరణ
శ్రీ వైఖానసమను గ్రంథ మీక్రింది విషయముల త
వ్రాయు నుపసంహారముతో ముగించెదము.

మూ॥ విఘ్నభూతాయదారోగాః ప్రాదుర్భూతాశ్శరీరిణాం
తపోపవాసాధ్యయన బ్రహ్మచర్యవ్రతాయుషాం
తదాభూతేష్వనుక్రోశం పురస్కృత్యమహర్షయః
సమేతాఃపుణ్యకర్మాణః పార్శ్వేహిమవతశ్శుభే॥
(చ. సూ. ౧. అ)

తా॥ శరీరులకొఱకు తపస్సు, ఉపవాసము, అధ్యయనము, బ్రహ్మచర్యవ్రతము, ఆయుస్సు వీని ప్రతిబంధకములైన రోగములు కలుగునపుడు, ప్రాణికోట్లయందు దయ కలిగి పుణ్యకర్మల జేయునట్టి మహాఋషులందరు పరిశుద్ధమైన హిమవత్పార్శ్వమునందు సమావేశమైరి.

ఆమహర్షులెవ్వరనగా,

మూ॥ అంగిరాయమదగ్నిశ్చ వశిష్ఠకశ్యపోభృగుః
ఆత్రేయోగౌతమసాంఖ్యః పులస్త్యోనారదోఽసితః
అగస్త్యోవామదేవశ్చ మార్కండేయాశ్వలాయనౌ
పారిక్షిర్భిక్షురాత్రేయో * భరద్వాజఃకపింజలః
విశ్వామిత్రాశ్వరథ్యౌచ భార్గవచ్యవనోఽభిజిత్
గార్గ్యఃశాండిల్యకౌండిన్యౌ... ... ...
వైఖానసావాలఖిల్యా స్తథాచాన్యేమహర్షయః.
(చ. సూ. దీర్ఘజీవితీయం. ౧. అ)

---

* త్రిదోష సిద్ధాంతకారకులగు * భరద్వాజ, ఆత్రేయ, అగ్నివేశ, భేల, జాతకర్మ, పరాసర, హారీత, క్షారపాణి మొదలగు మహర్షులు

శ్రీమహావిష్ణు మానసపుత్రుఁడగు శ్రీవిఖనస
యింతవరకు భగవదర్చ నారాధనలను భరతఖండమున
ధించి ప్రచారమునందుంచుటకే సృష్టింపఁబడెనని చెప్
టిమి. చరకసూత్రస్థాన ప్రథమాధ్యాయములోని,
ములఁజూడగా, విష్ణుమూర్తి నర్చించుటయే శ్రీవైఖా
ప్రధానమత ధర్మముగ నున్నదని మాత్రము చెప్పుటకు
లేకున్నది. ఏలయనగా, మానవారోగ్యదాయక చికిత్సా
నములలో నగ్రగణ్యమగు నాయుర్వేద ప్రచార
వారిలో వైఖానసులు ప్రముఖులని నిదర్శన పూర్వ
విదితమగు చున్నది. కావున, వారివిధ్యుక్త ధర్మము
మాధవసేవయే కాక, మానవసేవైక విధానమగు నా
దప్రచారము సహితముగలదని తెలియుచున్నది. ఇ
సమంజసము. ఎట్లనగా, ప్రపంచములోని తదితర మతగు
మతప్రబోధమేగాక, మానవసేవ జేయుటకు వైద్యవృత్తి
ముపాంగముగ గ్రహించి, కొన్ని వైద్యగ్రంథములు సయి
వ్యాప్తికిదెచ్చుట చరిత్రాంకమేగదా!

అటులనే, భారతదేశమున దేవార్చకులగు వై
నులు, దైవారాధనమూలముగ మతప్రబోధము సల్ప
గాక, ఆయుర్వేద ప్రచారముచేసి, వైద్యప్రచారకు
యందు వింతయేమి?

2500 BC కాలపుదారని "Antiquity of Hindu & Greek M
cine by Dhirendra Nath Benerjee M. B., (Cal) M
Berlin) అను వైద్యగ్రంథమువలన తెలియుచున్నది.

వైద్యశాస్త్రమంతయు, * "దేవాలయార్చకుల యొక్కయు మతగురువుల యొక్కయు, స్వాధీనమైయుండుటయే గాక, కొన్ని దేవాలయములు చికిత్సాలయములుగ గూడ నుపయోగింప బడుచుండెను. దేవాలయార్చకుడే వైద్యుడుగ గూడ వ్యవహరించుట అప్పటినుండి, నేటివరకును మన దేశమునందు విశేషముగ కానవగును."

మూ॥ పంచానాం పంచమూలానాం భాగాన్
దశపలోన్మితాన్ హరీతకీ సహస్రం చత్రిగుణామలకం
నవం॥

వైఖానసా వాలఖిల్యాస్తథా చాన్యేతపోధనా।
రసాయన మిదం ప్రాశ్యబభూ పురమితాయుషః॥
ము_జీర్ణవపుశ్చాగ్ర్య మవాపుస్తరుణంవయః
వీతతం ద్రాక్ల మశ్వాసా నిరాతంకాః సమాహితాః
మేధాస్మతి బలోపేతాశ్చిరరాత్రం తపోధనాః
బ్రాహ్మం తపోబ్రహ్మచర్యం చేరుశ్చాత్యంతనిశ్చయాః
రసాయనమిదం బ్రాహ్మమాయుష్కామః ప్రయోజయేత్
దీర్ఘమాయుర్వయశ్చాగ్ర్య ంకామాంశ్చేష్టాన్ సమశ్నుతేః

చ. సం. రసాయన ప్రకరణం శ్లో॥ 57

---

* వైద్యశాస్త్రమంతయు, దేవాలయార్చకుల యొక్కయు, మత గురువులయొక్కయు, స్వాధీనమైయున్నట్లు Temple sleep' అను శీర్షిక క్రింద, (1) History of Ayurveda by Dr- G. N. Mukherjee, Vol. 1, page 75 and (2) Peaks of Medical History by Dawn M. D. అను, రెండు వైద్యగ్రంథము లందును, చూడవచ్చును.

పై శ్లోకమునుబట్టి చూడగా, మహర్షుల సమా
ములో, శ్రీవిఖనసమహర్షి పురుషార్థములలో పరమో
ష్టమగు మోక్షసాధనకువలయు ధీర్ఘజీవితము (Longiv
పొందుటకు వలయు రసాయనౌషధముల సేకరించి, అ
ముఖ్యముగా 'బ్రహ్మరసాయనము'ను, వైఖానసులు,
ఖిల్యులు, మరియు ననేక తపశ్శాలురు ఈరసాయనమును
వించి మితములేని దీర్ఘాయువును పొందుటకు యాదర్శప్ర
ముగ జీవించి బహుదినములు తపస్సును, బ్రహ్మతపస
బ్రహ్మచర్యమును అత్యంత నిష్ఠతో నాచరించుచు, జీవి
వారిలో ప్రాముఖ్యులని తెలియుచున్నది.

మఱియు, 58 వ శ్లోకములో జెప్పబడిన "ద్వి
బ్రాహ్మరసాయనము" యొక్క గుణములు ఈక్రింది 61,
ములో, కానవగును.

"ఇదం రసాయనం బ్రాహ్మం మహర్షిగణసేవితం।
త్యరోగోదీర్ఘాయుః ప్రయుంజానో మహాబలః॥ కాంతః
నాం ... ... సంపద్యతే విషం"॥

అనగా "ఈబ్రాహ్మరసాయనము అనేక మహర్షు
సేవించబడినది. దీనిని సేవించినవాడు వ్యాధిరహితుడు
దీర్ఘాయుస్సుగలవాడుగను, అధికమగు బలము కలవాడు
జనులకిష్టుడుగను, మనోరథసిద్ధి గలవాడుగను, సూర
ద్రులతో సమానమగు కాంతిగలవాడుగను, వినినదా
జ్ఞాపకముంచుకొను సామర్థ్యముకలవాడుగను, ఋషుల
సమానమగు మనోబలము కలవాడుగను, ఉక్కుతో సమ

మైన బలముకలవాడుగను, వాయువుతో సమానమైన వేగము కలవాడుగను నుండును. వీనిశరీరమునందు విషము నిర్విషమగును" అని కూడా తెలియుచున్నది. కావున, నేటికిని వైఖానసులుగల ప్రతి ప్రదేశమందును అనాది సిద్ధముగను, అనువంశీకముగను, మాధవసేవతో పాటు మానవసేవయు, వారి యుత్తమాశయములలో నొకటి యైనట్లు కనబడుచున్నది. అనగా, విష్ణుదేవుని యర్చనలద్వారా వైఖానసులు మానవుల యాధ్యాత్మికబాధల మాన్పుచున్నట్లే వైద్యవృత్తిలోను ప్రవీణులై భౌతికబాధలకుకూడ చికిత్సలు చేయుచుండుట యెల్లరకు దెలిసిన విషయమే యని వ్రాయుటలో అతిశయోక్తి యేమాత్రము లేదు.

అంతియేగాక, అనుదినమూ దేవాలయములలో దైవప్రార్థనలు సల్పుచు, ప్రథమమున తన గ్రామ, రాష్ట్ర, సౌభాగ్యము కొఱకు సర్వవర్ణముల యొక్క విజయ ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యముల కొఱకు విష్ణుపూజ జేయుచు పెక్కురీతుల మానవకళ్యాణమును, జగత్కళ్యాణమును గోరుట గమనించగా వైఖానసులు కేవలము సాంఘికదృష్టిలోగూడ సమాజమున కావశ్యకులుగ నున్నారనుటకు మరొకనిదర్శనము.

ఉపసంహారము

"శ్రుత్యాస్మృత్యాపురాణేన సేతిహాసేనగమ్యతే।
అస్తివిశ్వానుమిత్యాచ విఖనానామసూత్రకృత్॥

అనునట్లు విఖనసమహర్షి సాక్షాద్విష్ణు పుత్రుఁడని
వేదకాలమునాటి వాఁడనియు ప్రమాణములనుబట్టి యి
వరకు చెప్పితిమి.

కాని, వీనికి విరుద్ధముఁగ నర్థముచెప్పు వైతండికు
లేకపోలేదు. అందులకు తార్కాణముగ కొందరు నవీన
యభిప్రాయములు వేరుమార్గము ద్రొక్కి-యున్నవి.

'విఖనస్' అనగా, అరణ్యములందు కందమూలముల
త్రవ్వి భక్షించెడి యొకశాఖ యాశ్రమికజనులకు పేరుకావచ
ననియు, ఇదియొక వ్యక్తినామము కాదనియు, పూర్వము మ
ర్షులగు నాపస్తంబ, అశ్వలాయనాదుల సూత్రముల నన
రించినవారు వానప్రస్థాశ్రమము తీసికొని యరణ్యములం
వసించుచుండ వారలతోపాటు కొందరు గృహస్థులును సత్
గమునకై సంసారములతో నీవనస్థులతో గలసియుండిరనియు
అట్టివారిలో నొకపండితుడు తాత్కాలికమగు తమప్రవ
మున కనువగునట్లు సూత్రమునొకటి సృజించి, తనపేరిటగా
తనసంఘముపేర దానిని వ్యాప్తిజేసెననియు, పిమ్మట కలియు
మున వనస్థధర్మములు నిషేధింపఁబడుటచే, వైఖానసులు జ
నోపాధికై సమీప దేవాలయములలో, నర్చకులుగఁ
రనియు, వీరియూహ. ఇవి శాస్త్రవిరుద్ధములేగాక యుక్తి

వ్యతిరేకములనియు నింతవరకు నిరూపించితిమి. మఱియు విఖనసమహర్షి, విఖనసాశ్రమము, విఖనససరస్సు మొదలగునవి గలవనియు, ననేకఋషులు వైఖానససాంగత్యము గలిగియుండిరనియు చరిత్రరూపమునను, పటరూపమునను ఋజువుచేసియుంటిమి. కాన, పైయభిప్రాయములు వైఖానసులయందలి యీర్ష్యచే మత్సరపూరితులు కల్పించిన మాయమాటలుగాక మఱేమి? ఈ కలియుగమున, రామకృష్ణాద్యవతారపురుషులనే, సర్వజనులు నారాధించు దేవతలనే కల్పితపురుషులనియో, లేక, సామాన్యమానవులనియో, త్రోసివేయుచుండ, మహర్షియు, నర్చనావిధానము నేర్పఱిచిన మహాత్ముడు నగు విఖనసుని విమర్శించుటలో వింతలేదు. ఇట్టి వెఱ్ఱివాదనలు విజ్ఞులు విశ్వసింపరు. వైఖానసులు, ఇద్దాని విషయమై తూష్ణీభావము వహింతురుగాక!

వైఖానసులలో దేవతాంతర, మంత్రాంతర, సాధనులు లేరు. దక్షిణభరతఖండమున వైఖానస పాంచరాత్ర శాస్త్రములును, ఉత్తరదేశమున, భాగవతశాస్త్రమును అనుసరించి, విష్ణ్వర్చన జరుగుచున్నది. పాంచరాత్రశాస్త్రము, సూత్రశాఖావివక్షతలేక సర్వసూత్రములవారికిని శరణమిచ్చుచున్నది. బ్రాహ్మణుడు పంచసంస్కారము పొందెనేని, ఎవ్వడైన నిందు జేరవచ్చును. ఇట్టిదే, భాగవతశాస్త్రము. కాని, వైఖానసమునందట్లుకాదు. సూత్రాంతరుడు వైఖానసుడు, అగుటకవకాశము లేదు. కనుకనే, ఈ శాఖ అల్పసంఖ్యాకశాఖగనున్నది.

వైఖానస శాఖీయులు, కేవల వైదికమత తత్పర
కావున నైమిశారణ్యాదులయందును, గంగా నదీతీరవ
యందును, వేదకాలమున మొలగినను, బౌద్ధమతాదికాలవ
ఉత్తరహిందూస్థానమును వదలి, దాక్షిణాత్యమునందలి గో
వరి, కృష్ణ, కావేరినదీతీరములకు విచ్చేసియుండుటచేత వా
టుంబములు నేటికిని పై నదీతీరములయందే విస్తారముగ గా
చుచుండుట, విదితము. ఇందులకు నిదర్శనముగ, ఆంధ్రమం
ములగు, కృష్ణ, గుంటూరు, గోదావరి జిల్లాలయందు వి
ముగాను, గంజాము, విశాఖపట్నము, వెల్లూరు, కొచ్చి
కడప, బళ్ళారి, అనంతపురము, కర్నూలు మండలముల
స్వల్పసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. తమిళమండలములగు త
పూరు, తిరుచినాపల్లి, చెంగల్పట్టు, చిత్తూరుజిల్లాలో వి
ముగాను, తిరున్వేలి, రామనాడ్, సేలం, కోయంబుత్తూ
ఉత్తర దక్షిణ ఆర్కాటుజిల్లాలయందు కొద్దిగ నున్నా
పశ్చిమసముద్రతీరమున కొచ్చిన్, కూర్గు, మలబారు, మైసూ
రులం దక్కడక్కడ స్వల్పముగ గన్పించుచున్నారు.

నిజాంరాష్ట్రమునందు స్వల్పముగను, తెలిసినంతవర కు
హిందూస్థానమున ఈశాఖ, మృగ్యముగను, గన్పించుచున్న

ఈశాఖయందొక విశేషముగలదు. అది ఏమన, నై
శారణ్యము మొదలు కన్యాకుమార్యగ్రమువరకు గల వైఖ
సులందఱొక్కసూత్రమునకే సంబంధించియున్నారు. వీరంద
తదితర బ్రాహ్మణాంతశ్శాఖీయులవలెగాక, స్వశాఖీయుల
సంబంధబాంధవ్యములు చేసికొనుటకు శంకింపరు. ఏలయ

వీరందరు ఉత్తములగు సప్తఋషుల గోత్రీయు లగుటచేతను ఏకవేద, ఏకసూత్రములనే యవలంబించి యుండుటచేతను భోజన మజ్జనాదులకును, సంబంధబాంధవ్యముల నెఱపుటకు వీలగు చున్నది.

ఇటుల మఱేయితర బ్రాహ్మణాంతశ్శాఖకు వలనుపడని విషయము. దీనిని బట్టియే, వైఖానసుల యుత్కృష్టత గమనింపవచ్చును.

సుప్రసిద్ధ విష్ణ్వాలయములు

రెండవ అనుబంధము క్రింద ప్రచురింపబడిన సుప్రసిద్ధ విష్ణ్వాలయములలో వైఖానసులు అర్చకత్వము నిర్వహించినట్లును, నేటికిని పెక్కుదేవాలయములలో, నిర్వహించు చున్నట్లును, వాఙ్మూల లిఖితపూర్వక నిదర్శనమెంతేని గలదు.

నేడును వైఖానస శాఖీయులు పెక్కుమంది వారి స్వవృత్తియగు విష్ణ్వర్చనాదులనే నిర్వర్తించుచున్నారు. ఇతర వృత్తులకై తీరికలేకయో, లేక యీవృత్తికే తాము విధింపబడితిమనియో, వారీవృత్తినే యెక్కువగ నవలంబించియున్నారు.

ఈరోజులలో ప్రతిమతసంఘములుకూడ సంఘపురోభివృద్ధికి కొంతసంస్కరణము గావలయునని కోరుచుండఁగాఁ గొందఱితర సూత్రావలంబులవలెగాక, వీరు వర్ణాచారభేదములను పాటింపక యందఱికి సమానముగనే బోధింతురు. ఇతర శ్రీవైష్ణవులవలె వీరాళ్వారులను ఆచార్యులను మఠాధిపతులను తమయిండ్లలో పూజింపరు. ద్రవిడప్రబంధములను విధిగా పఠించరు.

ఈవిధమున వీరు వైష్ణవులయందొక విశిష్టస్వల్ప సం
కమగు సంతశ్శాఖగ నున్నారు.

శృతులయందు, మహాభారతమందు, శాకుంతల
సుప్రసిద్ధ పూర్వగ్రంథములందును పేర్కొనబడి, నేడొక స్వ
త్రవిశిష్టశాఖగ నున్న వీరిని తక్కిన వైష్ణవులలోని యొక య
శ్శాఖగ జనసామాన్య మెన్నుట విచారకరము.

కాబట్టి, మన ముఖ్యకర్తవ్యమేమన, వైఖానస సంఘ
నందుగల ప్రతియువకుఁడు ముందుకువచ్చి, తన సంఘచరిత్ర
సమగ్రముగాఁ దెలిసికొని, సంఘోద్ధరణభారమును వ
పూర్వకముగా వహించి, సంఘపురోభివృద్ధికి వలయు మా
పాయములను సూచింపుచు, మనచరిత్రాంశముల మత
మానులందరికిని, మనసంఘీయులందరికిని నంద జేయవలయు,
ప్రజాసామాన్యములో ప్రతివారికి వైఖానసులయొక్క ప్ర
నౌన్నత్యమును ప్రచారమొనర్చి సమాజమునందు నేఁడు
రత్యల్ప సంఖ్యాకులుగ నన్నిపరిస్థితులలో వెనుకబడియున
రని ప్రబోధించి యీశాఖలోని యువకులందఱు కాలా
గుణ్యముగ తదితరులవలెనే, కేవలము కులవృత్తిపైన
యాధారపడి యుండక యున్నివిద్యలందును నుద్యోగము
దును ముందంజవైచుట ముఖ్యావసరము.

పిమ్మట, సంఘోద్ధరణకు వలయు నంతవరకుఁ కా
పడి పనిచేయుట ప్రతివైఖానస యువకునియొక్క పర
ధర్మము.

—సంపూర్ణము—

1 వ అనుబంధము

శ్రీ వైఖానసము అను శ్రీ విఖనసమహర్షి చరిత్రను, రచించుటకై పరిశీలించిన గ్రంథరాజములు

1. శ్రీవైఖానసధర్మసూత్ర (ఇంగ్లీషు) ప్రచురణకర్త- శ్రీ కె రంగాచారి, ఎం, ఏ., బి. యల్. విజయనగరం.
2. వైఖానస స్మార్త అండ్ శ్రౌతసూత్రములు. (ఇంగ్లీషు) ప్రచురణకర్త:- డా॥ డబ్లియు, కలాండ్.

(శ్రీవైఖానస గ్రంథమాలా ప్రచురణములు)

3. మరీచి అండ్ ఆనందసంహిత.
4. బ్రహ్మాండ పురాణము. అర్థపంచిక వివరణము. ,,
5. శ్రీవైఖానస మహిమ మంజరి. ,,
6. శ్రీవైఖానస మంత్రప్రశ్నము. ,,
7. శ్రీవైఖానస పత్రిక 1921, 1922, సం॥ముల (వర్షవర్ధనోత్సవసంచికలు)
8. శ్రీవైఖానసచరిత్ర (ప్రథమభాగం, శ్రీమాన్. వా॥ కృష్ణమాచార్యులు)
9. శ్రీవైఖానసోపాఖ్యానము (రెండుభాగములు) డిటో
10. శతప్రమాణదీపిక. (విఖనసోత్పత్తి.) డిటో
11. వైఖానసధర్మచంద్రిక. (రాజావత్సరాయ శ్రీరాయజగపతిరాజుగారు.)
12. మహాభారతము, రామాయణము, భాగవతము.

13. శ్రీగృహ్యసూత్ర ధర్మనిర్ణయము,
శ్రీమాన్. విక్రాల రాఘవాచార్యులుగారు
14. శ్రీనివాస దీక్షిత చరిత్రము
(రత్నాకరమ్ అనంతాచార్యగారు.)
15. ఆయుర్వేదశిక్ష - దర్శనములు. డా॥ ఆ॥ లక్ష్మీపతి
భిషగ్రత్న:- బి. ఏ. యం. బి సి. యం.

16. Bhandarkar - Saivism, Vaisnavism and minor religious systems.

17. Charaka samhitha (English Translation) By, Avinash Chendra Kaviratna.

18. A Short history of Vaikhanasm written by P. K. Ramaswami Iyyengar in Tamil Vaikhanasa Journal.

19. A Little known "Vaishnava Sect" - written by The Justice T. V. Sesha-Giri Iyyer B. A., B.L. in the 'Mythic Journal' Bangalore & "Hindu" dated 6-5-1919.

20. Do. written by Kristnamacharlu in 'Hindu' dated 21-5-1919.

21. Report No. 2. (English) on a search for sanskrit and Tamil manuscripts 1893- by Seshagiri Sastrigal, Madras.

22. Bulletin of the Madras Government-Museum" The Srivaistnava Brahamins - Dewan Bahadur K. Rangachari M.A.,L.

23. S abdakalpadruma (శ్రీ శబ్దకల్పద్రుమః) by R. Radhakantha Deb. Bahadur of Calcutta

శ్రీ వైఖానసవాఙ్మయపోషకులు

1. Asiatic Society of Bengal, 1 Park Street Calcutta, through Dr. W. Caland, Publishers of Sri Vaikhanasa Smartha & Srauth Sutras (English Translation)
2. Trivandum Sanskrit Series - Trivandrum Publishers of Sri Vaikhanasa Dharma Sutra & Marichi Sambitha (Sanskrit)
3. Sri Venkateswara Oriental Institute - Thirupathi, Publishers of Marichi Samhitha and Atri Sambita (Sanskrit)
4. Ramanujacharya Vidyasamithi - "Park Side Villa" Vizayanagaram. Prof. K. Rangachari M.A. B.L. Publishers of Sri Vaikhanasa Dharma Sutra (English)
5. Theosophical Society - Adayar, Madras. Publishers of "Paramatmikopanishath Bhashyam (శ్రీనివాసపారమాత్మికోపనిషద్భాష్యం) of Srinivasopanishath" - in the Volume— Thirty two minor upanishats.

2 వ అనుబంధము

శ్రీ వైఖానస పాంచరాత్రాగమ విధానముల ప్రకారము అర్చనా విధానము జరుగుచున్న సుప్రసిద్ధ విష్ణ్వాలయముల పట్టిక యీ క్రింద నీయబడినది.—

శ్రీ వైఖానసము

1 మొ 52 వరకు

1. తిరుపతి (భూలోక కలియుగ వైకుంఠము. సుప్రసిద్ధ శ్రీ వైఖానస పూజాస్థానము. శ్రీ విఖానసర్షి జన్మనిలయము.)
2. కంచిలోని, 18 దేవాలయములలో 17 దేవాలయములు
3. తిరుమళిరుంజోలై.
4. మధుర (Kudalagar)
5. తిరుమోహూరు
6. తిరుకోట్టియూర్
7. తిరుమాయ్యం
8. ఆళ్వార్ తిరునాఘూరి
9. శ్రీవైకుంఠం
10. నవతిరుపతి- 7 దేవాలయములు
11. వానమామలై.
12. తిరుకోరుంగూడి
13. తిరువాన్ వండూరు
14. తిరుక్కొండై — 3 దేవాలయములు
15. వన్నటర్కారై — 3 దేవాలయములు
16. తిరుకండియూర్
17. కోయివాడి
8. ఉత్తమర్ కోయిల్
19. సిరివ్వల్ యూర్
20. రాజమన్నారుగుడి
21. తిరుకన్నమంగై
22. తిరుకణ్ణన్ గుడి
23. తిరుకణ్ణపురం
24. నాగపట్నం
25 తిరువళందూర్
26. తేరుళందూర్
27. ఉప్పిలియప్పన్
28. తిరునారయూర్

29. తిరుకాచ్చరై
30. కపిస్థళం
31. తిరునన్దర్గుడి
32. తిరువాలయున్గుడి
33. తాడలంకోయిల్
[(చియ్యాళి)
34. చిదంబరం
35. శ్రీముష్ణ
36. తిరుకోవలూర్
37. శ్రీపెరంబుదూరు
33. తిరుమాంద్రియూర్
39. తిరునాంగూర్
-12 దేవాలయములు
40 పూందమల్లి
41. తిరునలకాచ్లి
42. మహాబలిపురం
43. తిరువహీంద్రపురం
44. తిరువల్లికేణి
45. బైరాగిమఠంకోవిల
46. మదరాసుగోకొన్ని
దేవాలయములు } మద్రాసు
47. బిట్రిగుంట
48. శింగరాయకొండ
49. బాపట్ల
50. పొన్నూరు
51. మంగళగిరి
52. అంతర్వేది

పాంచరాత్రము

1 మొ 4 వరకు

1. శ్రీరంగము
2. కంచివరదరాజస్వామి వారి దేవాలయము
3. తిరువళ్లూరు
4. అహోబిలము

3 వ అనుబంధము

శ్రీ వైఖానస శాఖీయులలో గోత్రికుల వివరములు

	ఇంటిపేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలూకా	జిల్లా
1	నారాయణం, వారు	భారద్వాజ	నెల్లూరు ఒంగోలు తెనాలివద్దగిరా	నెల్లూరు ఒంగోలు తెనాలి	నెల్లూరు గుంటూరు, కృష్ణ
2	పెద్దింటివారు	,,	గుంటూరు	గుంటూరు	గుంటూరు ఉ॥గోదావరి
3	తిరుమల పెద్దింటివారు	,,	గుంటూరు	గుంటూరు	,,
4	బృందావనంవారు	,,	గుంటూరు	గుంటూరు	,,
5	దేవయజనంవారు	,,	ఈపూరు	తెనాలి	గుంటూరు
6	నాకాణివారు	,,	నాగులుప్పలపాడు	ఒంగోలు	గుంటూరు
7	పరాశరంవారు	,,	తెనాలి	తెనాలి	గుంటూరు
8	వేదగిరివారు	,,	నెల్లూరు	నెల్లూరు	నెల్లూరు

	ఇంటి పేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలూకా	జిల్లా
9	తిరుపతి దీక్షితులలో కొన్ని కుటుంబముల వారు	భారద్వాజ	తిరుపతి	చిత్తూరు	చిత్తూరు
10	రేపూరి వారు	,,	తిరుపూరు		
11	తిరునఘరి వారు	,,	జగ్గయ్యపేట	నందిగామ	కృష్ణ
12	అరికేపల్లి వారు	,,	వరికలపూడి	నెల్లూరు	నెల్లూరు
1	దీవి వారు	గౌతమ	వేటపాలెం, చీరాల, బందరు	బాపట్ల, బందరు	గుంటూరు, కృష్ణ, తూ॥గో॥
2	చేజెర్ల వారు	,,	ఒంగోలు, కురుమూరు	ఒంగోలు, బాపట్ల	గుంటూరు
3	పసుమూరు వారు	,,	పసుమూరు, చిలకలూరిపేట	నరసరావుపేట	గుంటూరు
4	రత్నాకరంవారు	,,	జాగర్లమూడి తెనాలి	తెనాలి	,,

	ఇంటిపేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలూకా	జిల్లా
5	చూల్యవంతం వారు	గౌతమ	మంగళగిరి	తెనాలి	గుంటూరు
6	ముత్తేవివారు	,,	బందరు	బందరు	కృష్ణ
7	(శ్రీ) భాష్యంవారు	,,	తెనాలి, పాలగూడెం	తెనాలి	గుంటూరు, కృష్ణ ప॥ గో॥
8	గోవర్ధనంవారు	,,	చోడవరం	—	తూ॥ గో॥
9	వేదాంతంవారు	,,	బెజవాడ, తెనాలి	బెజవాడ తెనాలి	గుంటూరు, కృష్ణ
10	నల్లూరువారు	,,	నల్లూరు, పుత్తుపల్లి	రేపల్లె	గుంటూరు, విశాఖపట్నం
11	చక్రవర్తుల వారు	,,	మాడుగుల, బెజవాడ రమణక్క-పేట		తూ॥ గో॥ ప॥ గో॥
12	వాడపల్లివారు	,,	—	—	తూ॥ గోదావరి
13	కండ్లగుంట వారు	,,	జాగర్లమూడి	తెనాలి	గుంటూరు
14	పరాశరంవారు	,,	మునుగోడు	సత్తెనపల్లి	,,
15	పులిపాకవారు	,,	—	బెజవాడ	కృష్ణ
16	కొండూరువారు	,,	అకిరిపల్లి		

	ఇంటిపేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలుకా	జిల్లా
17	సుదర్శనంవారు	గౌతమ	ఆకివీడు	—	కృష్ణ
18	బృందావనంవారు	,,	తలకటూరు	బందరు	,,
19	నల్లపాటివారు	,,	వేలేరు	—	,,
1	పరాంకుశంవారు	అత్రి	కారుమంచి మర్లపాడు, కొండపి	ఒంగోలు నెల్లూరు	గుంటూరు, నెల్లూరు
2	వేదాంతంవారు	,,	తెనాలి, బెజవాడ	తెనాలి బెజవాడ	గుంటూరు, నెల్లూరు
3	బ్రాహ్మణకాశవారు	,,	బ్రాహ్మణకాశ	నెల్లూరు	నెల్లూరు
4	అగ్నిహోత్రంవారు	,,	రేపల్లె, బందరు	రేపల్లె, బందరు	గుంటూరు, కృష్ణ
5	అద్దేపల్లివారు	,,	భట్టిప్రోలు	రేపల్లె	గుంటూరు తూ॥ గో॥
6	శ్రీనివాసులవారు	,,	ఇచ్ఛాపురము	విశాఖ పట్నం	గుంటూరు, విశాఖపట్నం

	ఇంటిపేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలూకా	జిల్లా
7	అంగరవారు	అత్రి	పెనికేరు, మహేంద్రవాడ	—	తూ॥ గోదావరి
8	పెదపూడివారు	,,	పెదపళ్ల, వీరవరం, ద్వారకాతిరుపతి	కాకినాడ	,,
9	పానింగపల్లివారు	,,	ముంతపల్లి, జనపర్తి	—	విశాఖపట్నం
10	ఉదయగిరివారు	,,	పెళ్లూరు, సింగరాయకొండ	—	నెల్లూరు, గుంటూరు
11	గుడిపూడివారు	,,	గుడిపూడి	బాపట్ల, వినుకొండ	గుంటూరు
12	కోసూరువారు	,,	కాకినాడ		తూ॥ గోదావరి
13	భామవరపువారు	,,	జగ్గేశ్వరు		
14	ఏడిదవారు	,,	విజయనగరం	—	విశాఖపట్నం
15	సుదర్శనంవారు	,,	పేరూరు, పిల్లంక, ముమ్మిడివరం		తూ॥ గోదావరి

	ఇంటిపేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలూకా	జిల్లా
16	ఉత్తరతాళపాక చక్రవర్తులవారు	అత్రి	ఆగిరిపల్లి		కృష్ణ
1	గంజాంవారు	కాశ్యప	చందలూరు	ఒంగోలు	గుంటూరు
			గొనసపూడి	బాపట్ల	
2	తమిరిశవారు	,,	తెనాలి	తెనాలి	గుంటూరు, కృష్ణ
3	వేదాన్తంవారు	,,	వంగిపురం	వెల్లూరు	కృష్ణ, గుంటూరు
4	కందుకూరువారు	,,	కందుకూరు	కందుకూరు	నెల్లూరు
5	పాలిచెర్లవారు	,,	వరికొయిపూడి	నెల్లూరు	,,
6	ఈదూరువారు	,,	ఘుడిటుపూడి	ఒంగోలు	గుంటూరు
7	జనార్దనంవారు	,,	కోవూరు	కోవూరు	నెల్లూరు
8	కనిగిరివారు	,,	బంగారుపేట	గూడూరు	,,
9	అత్తిలివారు	,,	జేగూరుపాడు	—	తూర్పు గోదావరి

	ఇంటిపేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలూకా	జిల్లా
1	అష్టభాషాచక్రవర్తి శ్రీనివాసాచార్యులు వారు	కౌశిక (అభిజ్ఞాన	తిరుపతి శాకుంతలవ్యాఖ్యా	తిరుపతి న కర్త)	చిత్తూరు
2	తిరుపతిదీక్షితులలో కొన్ని కుటుంబముల వారు	కౌశిక	తిరుపతి	—	చిత్తూరు
1	కృష్ణభట్టాచార్యుల వారు	వసిష్ట	నాచ్చియార్ కోవిల్	—	తంజావూరు
1	పూలవాడివారు	మౌద్గల్య	తంజావూరు చింతామణిగ్రామం	—	తంజావూరు కోలారుజిల్లా
1	రొంపిచెర్లవారు	భార్గవ	ఆరులమున్నాడు భీమునిపట్నం	—	కృష్ణ
2	అళహరివారు	,,	కండ్లగుంట రాచవారిపాలెం	ఒంగోలు	గుంటూరు

	ఇంటిపేరు	గోత్రకర్త	గ్రామం	తాలూకా	జిల్లా
3	శ్రీనివాసులవారు	భార్గవ	ఇచ్ఛాపురం		తూ॥ గోదావరి విశాఖపట్నం
4	వినుకొండవారు	,,	పేటపాలెం గుడిపూడి	బాపట్ల వినుకొండ	గుంటూరు
5	పెద్దింటివారు	,,	పేరూరు, పిఠాపురం	పిఠాపురం	తూ॥ గోదావరి
6	వింజమూరువారు	,,	అంతర్వేది	—	,,
7	మద్దిపాటివారు	,,	మద్దిపాడు ఘుడియపూడి	ఒంగోలు	గుంటూరు
8	వేదాన్తంవారు	,,	నూజివీడు చోడవరం	—	కృష్ణ

శ్రీవైఖానస మతప్రచారిణీ గ్రంథమండలి
టంగుటూరుపోష్టు (గుంటూరుజిల్లా)

(స్థాపితము:-1944.-ఏప్రియల్.)

ఈగ్రంథమండలిలో ముఖ్యముగ శ్రీవైఖానస మతమునకు సంబంధించిన సంస్కృతగ్రంథములు, చరిత్రలు, క్షేత్ర మాహాత్మ్యములు, ఆయుర్వేదవైద్యగ్రంథములు సర్వజనులకు తెలియునట్లు చక్కని తెలుగుభాషలో నవ్యరీతుల సంవత్సరమునకు మూడుగ్రంథములకుఁ దక్కువగాకుండ ప్రచురింపబడుచుండును. గనుక, శ్రీవైఖానసపండితులు, కవులు, విద్యార్థులు ఈ అవకాశము నుపయోగించుకొన గోరుచున్నాము

మఱియు మనపూర్వులు మహాప్రయత్నమున సంపాదించిన సంస్కృత గ్రంథములు శాశ్వతముగ ప్రపంచమున వ్యాపకమగుటకు సర్వజనులు మనమతమునుగూర్చి తెలిసికొనుటకు జక్కని తెలుగుభాషలో 50లేక 100 పుటలకు మించని చిన్న గ్రంథములద్వారా వెలువరించుట మంచిదని పై గ్రంథమండలిద్వారా ప్రకటింపఁబూనితిమి. శ్రీవైఖానస కవులకు, పండితులకు మంచితరుణము.

ప్రస్తుతము కొంతకాలమువరకు మతప్రచారమునకు వలయు ప్రచురణములు మాత్రమేగాక మధురములగు పద్య కావ్యములు, నవలలు, వెలువడుచుండును.

కావున, నిట్టి మహాకార్యమునకు బూనుకొనియున్న మాకు మతస్థులగు శ్రీమంతులు పండితులు, యువకులు,

విద్యార్థులు, రాజపోషకులుగాను, పోషకులుగాను, అభిమానులుగాను, చందాదారులుగాను జేరి తగు ద్రవ్యసహాయము చేయుటకు ప్రార్థించుచున్నాము. ఇంకా ప్రచురింపని మన ప్రాచీనమత గ్రంథములను వ్రాసిపంపించగోరెదము. అందుకవకాశములేనివారు మాకు గ్రంథముల నట్లేపంపి మాయుద్యమమునందు తోడ్పడుదురని కోరుచున్నాము.

రాజపోషకులకు, పోషకులకు అభిమానులకు యీగ్రంథమాలా ప్రచురణములు పోస్టుఖర్చులు మేమేభరించి ఉచితముగా పంపుదుము. మఱియు యీమూడు తరగతులవారి యొక్క పేర్లను ప్రతిగ్రంథము నందును ప్రచురింపబడును. చందాదారులవద్ద సం॥ మునకు చందా ప్రవేశరుసుముతో సహా రు 3-8-0లు మాత్రమే వసూలుచేయబడును. వీరికి పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఇట్లు

సంపాదకులు

డా॥ నారాయణమ్ కేశవాచార్యులు,

శ్రీమాన్ డి. వి. ఎ. ఆచార్య

దరఖాస్తుఫారము నమూనా

శ్రీవైఖానస మతప్రచారిణీ గ్రంథమండలి ప్రొప్రయిటరుగారికి

టంగుటూరుపోష్టు (గుంటూరుజిల్లా)

అయ్యా!

శ్రీవైఖానస మతప్రచారిణీ గ్రంథమండలిలో నన్ను (రాజపోషకునిగ, / పోషకునిగ) (అభిమానినిగ / చందాదారునిగ) చేర్చుకొని ప్రథమము నుండి ప్రచురమగు గ్రంథములను బంపగోరుచున్నాను.

పేరు (పూర్తిగా)... ... ...

హోదా,... ... ...

గ్రామము,... ... ...

పోష్టు,... ... ... జిల్లా... ... ...

వార్షిక చందా వివరములు

రాజపోషకులకు—	రు. 15-0-0
పోషకులకు—	,, 10-0-0
అభిమానులకు—	,, 6-0-0
చందాదారులకు ప్రవేశరుసుముతో సహా—	,, 3-8-0

తెనాలి భారతీప్రెస్ నందు ముద్రితము జే 36-600-47

శ్రీకృష్ణ ఆయుర్వేద ఫార్మసి

(రిజిష్టర్డు)

హెడ్డాఫీస్ — ఏలూరు

స్థాపితము 1918

వసంతకుసుమాకరము

మధుమేహము, రాచకురుపులు, శుక్లనష్టము, జీర్ణ సుఖవ్యాధులు, తెల్లకుసుమ, నరముల బలహీనత, వీటిని పోగొట్టి మిక్కిలి బలమునిచ్చును. మా ఔషధము విదేశముల యందును వాడబడి ప్రఖ్యాతిజెందినది.

1 తు॥ రు. 25-0-0

పూర్ణచంద్రోదయము

క్షయ, శుక్లనష్టము, శ్వాస-కాసలు, గుండెజబ్బులు, మేహ ఉడుకులు వీటిని నివారించజేసి, మిక్కిలి వీర్యవృద్ధిని గలుగజేయును. ఇందు బంగారము కలసియున్నది. పూచీ యిచ్చెదము. స్వర్ణభస్మము (విభూతి) విడిగా తూచి యిచ్చెదము.

1 తులము రు 20-0-0

విజయసింధూరము

స్త్రీల హిస్టీరియావ్యాధులకు, తెల్లకుసుమ, నరముల బలహీనత, నడుమునొప్పి, అరికాళ్లు - అరిచేతుల మంటలు, కాళ్లులాగుట, ఋతుదోషములను పోగొట్టి సత్సంతానము కలిగించును.

1 తులము రు. 4-0-0